

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 50.-
pololetno „ 25.-
Posamezna številka 1.-

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uraynavaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase K 1.-
uradne razglase „ 1.50
reklame „ 2.-

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Ustavotvorna skupščina.

V Beogradu,
dne 11. maja 1921.

Splošna razprava o načrtu ustave gre li koncu. Vse kaže, da se bo jutri razprava zaključila ter se nato prešlo na podrobno razpravo, to je na razpravo od točke do točke, ustavnega načrta. Iz vseh govorov opozicionalcev (zastopnikov tistih strank, ki so proti vladi) zveni samo eno: Prav je to; mora biti tako; kostanj je treba vzeti iz žerjavice, po njega seveda naj gredo drugi!

Včeraj je govoril profesor Fabjančič, Slovenec, komunist. Spočetka se je obregnil ob Mrmoljev govor in čital »Kmetijski list«. Pričakovali smo daljšo polemiko, ki je pa ni bilo. Posebno listega, kar je glavno, ni hotel reči: da bodo delavce navajali k resnemu delu, da ne bodo samo kričali in zahtevali več plače in manj dela. Nasprotno: hvalil se je, kako so delavci sami dosegli osemurni delavnik, in dejal, da so uredbo o osemurnem delavniku klerikalci in liberalci potrdili vsled tega, ker so se bali delavske vstaje. (To smo tudi mi trdili; kmetov seveda se ni treba bati, te je treba le razdvajati in sčuvati enega proti drugemu.)

Popoldne je govoril poslanec Klekl, duhovnik iz Prekmurja. Zahteval je za Prekmurje avtonomijo. (Medklici: vsaka vas naj bo svoja neodvisna država!) Smer njegovega govora je bila posvečena le duhovnikovi ljubezni za pravo versko ljubav. Kako pa razume duhovnik Klekl sam tako ljubezen do bližnjega, je pokazal s tem, da je z duhovnikom drjem. Hohnjecem pri ministrstvu prepričal, da bi se dala v Prekmurju zemlja v najem v svrhu naselitve 25 primorskim družinam, ki še danes prebivajo v barakah v breme države. Gosp. Klekl, same besede, od katerih se ne da živeti!

Danes je govoril tudi slovenski klerikalce dr. Hohnjec. Kot doktor je moral seveda razpravljati samo o učenih stvarih. Čital je citate učenjakov vseh vekov. (Doma pa draži kmetje predvsem z Mrmoljevimi črešnjami!) Seveda se je nanašal ves njegov govor na svobodo in pravice naroda. Poslanca Mrmolja in Kušar sta mu zaklicala vmes, da razume on svobodo le za svojo stranko, da se bore klerikalci samo za klerikalni absolutizem in da kaj drugega ne bodo klerikalci nikdar doživali. Tudi minister Pucelj mu je zaklical: »Vi razumete svobodo samo za svojo stranko! Mrmoljo ste hoteli pognati čez mejo.« Ozirajoč se na svoje brate komuniste, je protestiral dr. Hohnjec proti »obznanju«. Mrmolja mu je pri tem zaklical: »Sramujte se! Ali ni Vaša vlada lani izdala »obznano«? Ali se ni pod Brejcem postrelilo 13 delavcev na ljubljanski Zaloški cesti?« Dr. Hohnjec je odgovoril nato: »Jaz nisem tega delal!« Mrmolja: »Torej Vi ne spadate h klerikalni stranki?« Nato je navajal dr. Hohnjec svojih 60 odstotkov moči pri občinskih volitvah. Kušar: »Zadnjič ste imeli 100 odstotkov, pa ste dobili pri volitvah v ustavotvorno skupščino le 36 odstotkov. Pri skupščinskih volitvah Vam bomo že pokazali!«

Krščanski komunist Gostinčar je skočil kvišku, kazal pest, grozil, češ da nam bodo že pokazali. Mrmolja je vstal in rekel: »Da, pri skupščinskih volitvah se vidimo, tedaj boste že šteli svoje odstotke! Pridite le na dan, na shode z nami vred, in ne hujskajte ljudi samo zahrbtno!«

Zaradi »kanceljara« je grozil dr. Hohnjec s sveto vojsko narodnih mas. Naši: »Kanceljara« bo ščitil vero, katero Vi skrunite z zlorabo cerkve!«

Imeniten in za državotvornost pomemben govor je imel srbski poslanec Agatonović. S svojim govorom je dokazoval, da srbski narod ne želi in noče nadvlade nad Slovenci in Hrvati. V edinstveni državi celokupnega naroda vseh treh plemen mora zavladati popolna enakopravnost, katere pa ne morejo ustvariti zahtevane avtonomije. Te avtonomije v zgodovinskih mejah morejo samo gojiti plemenski separatizem, Slovenija pa more biti močna le v združenju edinstveni državi, sama za sebe se ne more vzdržati. Odgovarjal je nato Šurminu in drugim govornikom, ki so zahtevali priključitev Bolgarov k naši državi. Rekel je: »Čudim se, da oddaljeni Hrvati in Slovenci to zahtevajo in zakaj da ne prepuste tega nam, ki smo Bolgarom sosedje. V tej zahtevi ni iskrenosti za edinstvo Jugoslovanov, marveč samo stremljenje za vstvaritev take moči v državi, ki naj bi nadvladala Srbe. Samo to hočete, da bi mi v to privolili. Nisem nasprotnik temu, da bi prišlo kdaj do tega. Toda danes je rana, ki so nam jo zadali Bolgari, še pregloboka in neozdravljena. Bolgari še dandanes rujejo proti naši državi. Dokler ne pokažejo prave volje in pravega kesanja za grozote, ki so jih izvršili na našem narodu, dotlej ne more biti govora o kakem zbliznanju.«

Seja se je završila nato ob desetih zvečer.

Za naš tisk.

In zopet je dobojevan velik in pomemben boj. Občinske volitve so za nami in SKS. je izšla iz njih zmagovito, kajti prestala je preizkušnjo, ker je dokazala, da so njeni temelji trdni in da stoji za njo neomajno slovenski kmet, ker je ona zanj.

Težak in strasten je bil boj. Nasprotniki vseh strank so navalili na nas ter z nasiljem in lažjo hoteli uničiti nas, ki smo edino pravi zastopniki kmeta, ki mu donajamo vstajenje, njegovim nasprotnikom pa pogin.

Kričali so v svet, da smo se prodali Srbom, lagali so, da hočemo uničiti vero in opustili niso niti ene laži, ki bi mogla zbegati naše ljudi, toda vsi njih naporji so bili zaman, ker trdno stoji SKS. in neomajna je zvestoba naših ljudi.

Da pa smo vzdržali neenak boj, da smo v njem celo napredovali, pa je predvsem zasloga našega »Kmetijskega lista«. Vsako spletko klerikalcev, demokratov in socialistov je razkril takoj, razsvetlil prepričevalno vse protijudsko delovanje teh meščanskih strank in pri vsaki priliki je bil neustrašen zagovornik kmetijskih pravic. Spominjamo samo

na njegov boj za prost izvoz poljedelskih pridelkov in mesa. V spomin kličemo njegovo zmagovito razkritje o delovanju klerikalnih poslancev in omenjamo samo na kratko njegov boj z vsemi, ki so vstali proti nam.

Vsakdo mora priznati, da je storil »Kmetijski list« svojo dolžnost v polni meri. Storitve zategadelj tudi Vi, dragi somišljeniki, svojo! Podpirajte »Kmetijski list« z dopisi, postanite njegovi dopisniki in bodite njegovi agitatorji! Zlasti pa ne pozabite, da je »Kmetijski list« naše glavno orožje, ki more biti učinkovito samo tedaj, če ima municijo! Za vsak boj je treba denarja in čim večji je boj, tem večja mora biti zaloga municije. Zategadelj nabirajte za naš tiskovni sklad ter bodite delavni kakor čebele, da postane tako naše edino glasilo čim najpopolnejše!

Ogromni so dandanes stroški za izdajanje lista. Naročnina sama ne more kriti izdatke lista in četudi bi izhajal list samo na štirih straneh. Toda nam že davno ne zadostujejo štiri strani in v zadnjem boju bi podlegli, če ne bi kljub vsej draginji in kljub vsem ogromnim izdatkom ne izdajali lista redno na šestih straneh, da celo na osmih. Tako razširjen pa mora izhajati »Kmetijski list« tudi v naprej! Mogoče pa bo to le, če storite, spoštovani somišljeniki, vsi svojo dolžnost. Resna skrb Vas vseh, ki se borite za kmetovalčeve pravice, mora biti, da je naš tiskovni sklad poln ter da smo vsekdar pripravljeni na vsak boj. Zato prispevajte za naš tiskovni sklad!

Naj ne bo veselega dogodka v naši, da ne bi bil njega deležen tudi »Kmetijski list«, ki se trudi, da pribori slovenskemu kmetovalcu čim največ praznikov. Naj ne bo pristaša, ki ne bi skrbel za to, da ostane »Kmetijski list« silen, da more potem vsakega pristaša v primeru potrebe tem izdatneje braniti. Zategadelj vsi na delo za naše glasilo, vsi v vrste listovih naročnikov, čitateljev, podpornikov, dopisnikov in agitatorjev!

Poleg prispevkov za tiskovni sklad pa je največje važnosti tudi to, da pridobivate listu vedno in vedno nove naročnike in naročnice. Vsaka kmetjska hiša mora imeti »Kmetijski list«, ker bide list tudi za koristi vsake kmetjske hiše boj. Če to geslo uveljavite, potem je gotovo, da bo zmagal kmetjski stan.

Dosti smo že dosegli. Veljava slovenskega kmeta raste stalno in z vsakim dnem. Toda doseženo še ni vse, zaceljene tudi še niso vse rane, ki so jih nam usekali dosedanji gospodarji, ter še veliko dela nas čaka in še več boja, da doživimo ono dobo, ko bo vladala Stara pravda, naš kmetjski zakon.

Da dosežemo to čim prej, se bori »Kmetijski list«, ki je naš neumorni in neustrašeni vodnik v boju. Skrbite zategadelj vedno zanj, da ne omaga v boju, ker drugače pokopljete svojo bodočnost!

Mi nimamo bank in nimamo korit kakor druge stranke. Sami moramo kriti vse stroške. Zaradi tega je pri nas požrtvovalnost vsakega posameznika nujna. Somišljeniki,

zavedajte se tega in storite svojo dolžnost!

Naš tisk mora biti silen, kajti naša zmagava zavisi od njega.

Podpirajte »Kmetijski list« ter nabirajte prispevke vsepovsod za naš tiskovni sklad!

Sijajni uspehi „Samostojne kmetijske stranke“ pri občinskih volitvah.

Že zadnjič smo poročali, da lepo napredujemo in da smo dosegli vzlic naravnost kritičnim težavam, katerim je bila naša stranka v zadnjem poluletu izpostavljena, pri občinskih volitvah krasne uspehe. Zlasti smo napredovali v tistih krajih, v katerih smo pri volitvah v konstituanto dobili razmeroma malo glasov, kar je najlepši dokaz za to, da nas spoznavajo tudi tisti, ki so gledali naš pokret z nezaupanjem, in da se nam približujejo.

Številke, ki jih priobčujemo, so najboljši odgovor na klerikalne laži, s katerimi slepe klerikalni narod. Oni delajo račun brez krčmarja, zaradi česar se bodo pošteno vračunali. In kakor se smejejo oni danes, tako se bomo smejali po končanih volitvah mi; kdor se pa zadnji smeje, se najbolje smeje.

Po dosedaj znanih izidih volitev v občinske odbore ima naša stranka v 153 občinah večino nad vsemi drugimi strankami.

Ker nam primanjkuje prostor, zato navajamo samo število izvoljenih odbornikov posameznih strank po okrajnih glavarstvih, kolikor nam je pač to število po do sedaj sprejetih poročilih znano.

Okraj:	SKS.	SLS.	Vse druge stranke
Črnomelj	92	132	12
Kamnik	117	297	15
Kranj	67	308	71
Krško	157	176	33
Litija	81	145	22
Ljubljana (okolica)	215	285	122
Logatec	38	50	32
Radovljica	60	85	59
Novo mesto	174	230	34
Ptuj	372	603	70
Slovenjgradec	92	338	202
Celje	326	453	192
Brežice	242	278	82
Konjice	44	186	34
	2097	3566	980

Kakor je iz navedenih števil razvidno, stoji naša stranka izvrstno. Mnogo boljše pa bi še stala, če bi ne bil volilni red tako strankarsko prikrojen. Volilni red je delo srbskih večinskih strank, ki so si ga prikrojile tako, da daje večinskim strankam razne ugodnosti na račun manjšinskih strank, kakor je bil n. pr. strankarsko prikrojen tudi volilni red, ki ga je postavila lansko leto klerikalna vlada, po katerem bi dobili klerikalci vse občine v svoje roke vzlic temu, da ni v klerikalnem taboru niti polovica slovenskega naroda. Prva določba volilnega reda, ki nam je mnogo škodovala, je prekratek rok za vlaganje kandidatnih list, zaradi česar naši somišljeniki v mnogih občinah niso mogli kandidatnih list pravočasno predložiti. Druga določba, ki je naravnost kričeča krivična, obstoji v tem,

da dobi nadaljnji mandat najmočnejša stranka, če preseza njen ostanek polovico volilnega števila čeprav je morda dobila kakšno šibkejša stranka večji ostanek. Ta krivična določba je dodelila mnogo odbornikov močnejšim klerikalcem, katere bi morala po številu glasov dobiti naša stranka.

Največje zlo, ki duševno zaslužuje naš narod in ga vodi po svojih potih, ne da bi le-ta mogel, znal ali smel soditi, ali mu je to ali ono v korist ali v škodo, pa je klerikalni teror, pri izvajanju katerega ni klerikalcem prav nobeno sredstvo preslavo, najmanj pa še vera, prižnica in spovednica. Pa to se bo končalo in se mora končati, kajti cerkev in vera sta last nas vseh in morata služiti samo svojemu namenu, ki je vse prej kakor politika, ne pa orodje, služba klerikalcem v agitacijske svrhe. Gospodje klerikalci, ako ste si svesti pomena in pravičnosti svojega programa in delovanja, tedaj pridite iz božjih hramov, da se pomenimo z enakimi sredstvi in enaki proti enakim.

Razveseljiv pojav, ki se je pokazal ob občinskih volitvah, pa je pokret na desno zapeljanih, oziroma nezavidoljnih množic, kar je najboljša znamenje, da se politične razmere stabilizirajo in da mineva zločesta vojna psihoza. Važno za našo stranko pri tem pojavu je to, da se narod ne odvraca od nas, kakor n. pr. od radikalno-socialističnih strank, marveč da se nagiblje k nam. Kadar ne bomo več tarča najboljši demagoškimi napadom naših sovražnikov in kadar se bodo pričeli pojavljati sadovi našega poštenega in resnega dela, tedaj se bo zopet nadaljevalo zbiranje kmetjskega in temu sorodnega stanu v trumah pod okriljem naše SKS.

Uredba o poljedelskem kreditu.

(Napisal Fran Trček.)

»Uradni list deželne vlade za Slovenijo« št. 41 z dne 18. aprila t. l. je objavil uredbo o poljedelskem kreditu, katero je izdala osrednja vlada v Beogradu na pritisk kmetijskih poslancev.

Da se realizira ta uredba, se je ustanovila pri državni upravi fondov »direkcija za poljedelski kredit«, kateri je namen, dajati poljedelcem, zlasti šibkejšim (onim, ki plačujejo manj nego 50 dinarjev neposrednjega davka), posojila za nabavo živine, semen, strojev, umetnih gnojil, za popravilo poslopij itd.

Kot temeljno glavnično mora dati uprava fondov (državna blagajna) tej direkciji na razpolago 100 milijonov dinarjev (400 milijonov kroat). Poleg tega se dodaja tej glavnični vsako leto iz državne blagajne dvanajset milijonov dinarjev. Končno se stekata v ta fond tudi dve tretjini čistega dohodka razredne loterije, kolikor ta dohodek že ni določen za druge svrhe.

Obrestna mera za ta posojila je določena začasno na šest odstotkov, pozneje pa se bo preminjala na predlog poljedelskega ministrstva.

Posojila se bodo dajala: 1.) na zadolžnice, katere bodo morali podpisati poleg posojilojemalca

še trije poroki, in sicer za dobo šest do dvanajst mesecev in največ do 3000 dinarjev (12.000 K);

2.) na živino, poljedelske stroje in poljedelsko orodje; tega posojila, za katero bosta morala jamčiti poleg dolžnika še dva poroka, se bo dajalo za dobo 12 do 18 mesecev, največ 5000 dinarjev (20.000 K);

3.) na državne ali državno, oziroma deželno, garantirane vrednostne papirje, in sicer za dobo 2 do 5 let in največ do 10.000 dinarjev (40.000 K);

4.) na vknjižbo za dobo 2 do 5 let in največ do 10.000 dinarjev.

Ta posojila se bodo dajala tudi nacionalnim kmetijskim zadrugam, in sicer proti vknjižbi na njih nepremično imovino ali tudi na zadolžnico. Zadrugam se bo smelo dajati največjemu 20 odstotkov celokupne glavnice.

Vsi predmeti, ki se bodo nabavili iz posojila, se bodo smatrali za zastavo danemu posojilu, dokler se posojilo ne bo vrnilo.

V svrhu boljšega in hitrejšega poslovanja ustanovi uprava fondov po vseh večjih krajih države podružnice, ki bodo posredovale dobavo kredita in manjša posojila ter kredite in posojila tudi same dovoljevale.

S poljedelci (posojiljemalci) bo občevala direkcija za poljedelski kredit, oziroma njene podružnice, preko županstev. Vsakdo, kdor bo hotel dobiti državno posojilo, se bo moral obrniti na županstvo, ki bo moralo voditi poseben register, v katerega se bodo vpisovali ime posojiljemalca, vsota, imena porokov in zastavljeni predmeti. Na županstvu se bodo napravile vpričo župana in občinskega tajnika vse potrebne listine, kakor je spredaj omenjeno. Župan bo poslal izgotovljene listine direkciji, oziroma podružnici, za poljedelski kredit, ki bo nato nakazala zaproseno posojilo.

Župan bo kontroliral dalje tudi gospodarstvo dolžnikovo, zlasti, kako bo uporabljal dolžnik posojilo, in bo o vsem obveščal direkcijo za poljedelski kredit, oziroma njeno podružnico.

Podrobnosti glede tega poslovanja se bodo še določile.

Poslovanje se mora pričeti najpozneje v treh mesecih po objavi uredbe.

Namen te uredbe je ali bi vsaj biti moral, nuditi kmetu, zlasti šibkejšemu, možnost, da si preskrbi potem posojila, potreben denar za nakup plemenske živine, kmetijskih strojev, umetnih gnojil itd. ter za melioracije zemljišč, popravo in zidavo gospodarskih poslopjij itd., torej za stvari, ki niso tekočega gospodarskega značaja, marveč so potrebne za izboljšanje in zvišanje rentabilnosti (dobičkanosti) gospodarstva, kar vse se s tekočimi dohodki ne more storiti, kajti le-ti so pri našem kmetu tako majhni, da spričo njih komaj sproti životari.

Ako primerjamo to uredbo z namenom, ki naj bi ga vršila, naletimo predvsem na tri velike napake, zaradi katerih je pri nas v Sloveniji začasno popolnoma neizvedljiva.

Prva in največja napaka te uredbe so previsoke obresti. Ako že vzamem posojilo, ga bom vzel pod takimi pogoji, da bom imel pri tem dobiček in ne izgubo. Če pa hočem imeti dobiček, mi mora stvar, ki si jo za posojilo nabavim, več nesti, kakor pa plačam od posojila. Le pri spekulativnih podjetjih je mogoče, da se šestodstotni kredit izplača, pri kmetijstvu, vsaj pri slovenskem, pa nikakor ne. Poleg tega je v slovenskih denarnih zadrugah naloženega tudi nekaj sto milijonov kmetijskega denarja, ki se obrestuje po 3 do 3½ odstotka, izposojuje pa po 4 do 5 odstotkov, kar je vsekakor zanesljivo znamenje, da je na eni strani dovolj denarja, na drugi strani pa, da nalaga kmet svoj denar v nizkemu obrestovanju raje v hranilnico, kakor da bi ga uporabljal za izboljšanje gospodarstva, in sicer iz naravnega razloga, ker bi imel pri njem izgubo. Pričakovati je sicer, da bo nastopilo v bližnji bodočnosti pomanjkanje denarja, toda pod gorenjimi pogoji se ga naš kmet vendarle ne bo mogel posluževati, kajti kmetija dandanes ne nese toliko.

Druga napaka tiči v tem, da je določen preplatek rok za ta posojila. Namen, ki naj bi ga imela ta posojila, se v kratkem času nikakor ne da izvesti. Če n. pr. kupim bika, ga moram rabiti dve do tri leta, preden ga morem prodati in vrniti posojilo. Ako popravim stara ali zidam nova poslopja ali nakupim stroje ali izboljšam (z osušenjem ali namakanjem) zemljišče, pa preteče dolga vrsta let, preden se mi povrne glavnica, ki sem jo za kaj takega porabil. Posojila za izboljšanje kmetijstva morajo biti dolgoročna. Najboljša posojila so seveda amortizacijska, ki se vračajo v obrokih skozi več let.

Tretja slaba stran uredbe je, da posreduje posojila župan, in še slabša, da kontrolira župan uporabo posojil in gospodarstvo dolžnikovo. Spričo naših razdrapanih političnih razmer, ki se gotovo še ne bodo tako kmalu izboljšale, bo vsak župan izrabljal svojo oblast v politične namene in teroriziral ljudi, oziroma delal s tem reklamo za svojo stranko in ne glede na dejanske potrebe. Samobsebi se razume, da bo vzbujalo to le nezadovoljstvo, pri čemer bo trpela zopet država, ki je imela pri vsej zadevi morda dobro voljo in ki zaradi nepoznanja naših razmer vendar ni dosegla svojega namena.

Ako je lažje vladi na tem, da pomaga našemu kmetu z denarnimi sredstvi pri izboljšavanju razdrapanega gospodarstva, tedaj naj podpira naše kmetijsko združništvo. V ta namen naj bi se centralizirale vse kmetijske zadruge v zadrugne zveze, te zveze pa zopet v eno centralo, ki bi se imenovala končno lahko tudi agrarska (kmetijska) banka. Vsa organizacija bi morala biti popolnoma avtonomna, država naj bi imela nad organizacijo samo revizijsko pravico, ki bi jo izvajali državni zadrugni revizorji, tako da bi bila strankarsko popolnoma neodvisna.

Država naj bi dala kapital, ki je v spredaj omenjeni uredbi določen, tej zadrugni organizaciji na prostu razpolaganje. Zadruga bi ga posojevala po vsakokratni v kraju občajni obrestni meri. Državi pa bi ga obrestovale zadruge po isti ceni, všteti odbitek upravnih stroškov seveda.

Ker provzročajo našemu kmetijskemu združništvu največje težave predraga režija ter premalo zavedni in premalo izobraženi zadrugarji, naj država oprosti kmetijske zadruge davščin, kolkovin in poštnine, dalje naj jim da pri uvozu, prevozu in izvozu primerne, zlasti carinske, olajšave. Država naj ustanovi zadrugne šole in tečaje, nastavi naj zadostno število zadrugnih nadzornikov in revizorjev, ki bi bili obenem tudi zadrugni potovalni učitelji, neodvisni od vladujočih strank in gotovi svojega obstanka, ne pa predvsem strankarski eksponenti najrazličnejših v strankarske svrhe ustanovljenih zadrugnih zvez, kakor je to dandanes.

Za zadrugarstvo.

Klerikalci, ki se ne morejo zadošiti prehaliti, kaj vse so z vladnih mest storili za kmeta in kako se potegujejo za kmetko združništvo, niso še do danes v naši državi ničesar pokazali, dasi so bili doslej zastopani v vseh vladah in imeli hkrati celo več ministrov.

Vse njih zadrugarstvo, posebno po smrti dr. Kreka, ki se je res zavzemal za združništvo, ni merilo in ne meri na nič drugega kakor na to, kako izvabiti od kmeta denar v svoje banke in s tem denarjem na razne verižniške načine delati velike profite, toda ne za zadrugne, nego za svoje nikdar polne bisage.

Pri nas pa je drugače! Ker tvorijo našo stranko samo kmetje, obrtniki in kmetijski delavci, zato poznamo težnje in težave, in ker smo sami prizadeti, zato moremo in tudi hočemo storiti za kmeta vse, kar je v naši moči. V tem delu smo kmetje neutrudni in tihi ter ne obešamo ljudem na vrat visokodoneče obljube, ampak raje prihajamo pred nje z gotovimi uspehi.

Naznanjamo zategadelj, da je naš tovariš, minister Pucelj, izdelal uredbo, ki vse vrste kmetijskih za-

drug oprošča vseh taks, pristojbin, kolkovin, poštnine itd. To svojo naredbo je poslal tudi drugim ministrstvom (kakor trgovinskemu in ministrstvu za socialno politiko) v študij, da tudi le-ta dovolijo zadrugam, kakršne so n. pr. potrošne, obrtniške i. sl., ki spadajo v njih delokrog, iste dobrote. Pričakovati smemo, da bodo druga ministrstva storila isto, kar je storil naš Pucelj. Ako pa tega ne store, tedaj bo naš minister izdal spredaj omenjeno naredbo sam za svoje področje.

Oprostitev zadrug raznih pristojbin, kolkovin, poštnine i. dr. pomeni veliko olajšanje za zadruga, pomeni lažje poslovanje zadrug in omogoča še večji napredek, kajti prav zaradi visokih stroškov marsikatera zadruga doslej ne more uspešno delovati. Odslej bodo tedaj zadruga teh stroškov oproščene.

Ta velika dobrota za naše zadruga je delo naše stranke ter je za nadaljnji razvoj in nadaljnje uspevanje zadrug tako dalekosežnega pomena, da moremo opravičeno pričeti govoriti naravnost o novi dobi slovenskega združništva.

Korak ministra Pucelja pa pomeni še mnogo več. Danes ječi vse pod vlado raznih bank, ki, oprte na silen kapital, neomejeno vladajo v deželi. Ničče drug ne more osvoboditi dežele te pogubne vlade, kakor same zadruga. Toda žalostna resnica je, da spričo znatne premoči bank, ki posedujejo velikanski kapital, zadruga z bankami ne morejo konkurirati. Pucelja namera pa omogoča zadrugam vsako konkurenco. Ker, oproščene vseh pristojbin, morejo zadruga stopiti v vsak konkurenčni boj, četudi je trenutno njih denarna sila manjša. V tem pa leži tudi največji pomen Puceljevega koraka in zaradi tega ga moremo zaznamovati naravnost za mejnik v zgodovini slovenskega združništva.

Seveda pa je na drugi strani tudi jasno, da ne zadostuje, če podpira zadruga samo vlada, ampak narod sam, kateremu so v prvi vrsti namenjene, jih mora podpirati v enaki meri. To pa se zgodi tedaj, ko bo misel združništva udomačena v vsem narodu. Zato morajo vsi zavedni kmetovalci gojiti to misel in storiti svojo dolžnost v tako polni meri, v kakršni jo je storil naš minister Pucelj.

Delo tovariša Pucelja za naše združništvo pa dokazuje končno tudi, kako vse drugače se dela, kadar so pri vladi ljudje, ki so izšli iz naroda in ki se zavedajo, da morajo delati za narod. Klerikalci so se hvalili, da so oni ustvarili slovensko združništvo in z nobeno stvarjo se niso ponašali tako, kakor ravno s svojim delom za združništvo. Nočemo delati nobenemu krivice in radi pripoznamo, da imajo tudi klerikalci na tem polju zasluge. Toda oče združništva je bil pokojni Mihael Vošnjak, delo klerikalcev za zadruga pa se je končalo s smrtjo doktorja Kreka. Pa naj nam kdo pove, kaj so storili klerikalci tekom dveletne svoje vlade za zadruga in pokaže nam naj samo eno naredbo glede zadrug, ki bi bila vsaj za desetino tako pomembna kakor je Puceljeva. Vsega tega se ne more pokazati, ker je klerikalna stranka stranka propada, ki nima več zmisla za nove ideje ter za novo in sveže delo.

Korak ministra Pucelja pa je šele pričetek njegovega dela za združništvo. Pod njegovim vodstvom se izdeluje sedaj moderen zadrugni zakon, ki bo naravnost epohalnega pomena.

Z zanosom beležimo to delo našega ministra, ker dokazuje, kako napreduje vse, če preide tudi le en del vlade v roke mladi in sveži stranki, kakršna je ravno naša. Pa saj drugače ne more niti biti. Pred nami je jasen cilj, v naših srcih je vroča ljubezen do naroda, naše sile pa so mlade in sveže, tako da mora biti zmaga naša.

Poverjeništvu za javna dela.

Naši somišljeniki so pred kratkim vložili pritožbo zoper okrajni odbor v Gorenji Radgoni glede cest. Pri tozadevni komisiji smo odkrili dejanja, o katerih bomo poročali pozneje, da

se bo videlo, kakšni gospodarji so klerikalci.

Vsled že omenjene pritožbe se je načelnik (gerent) okrajnega odbora maščeval na ta način, da so vsi naši tovariši in somišljeniki dobili grozilne opomine od okrajnega glavarstva v Ljutomeru št. 5544 z dne 23. aprila 1921., s katerimi se jim nalaga, da morajo gramoz (prodec) v širinajstih dneh navoziti, ker bodo drugače kaznovani z globo po 200 K. Pripominjamo, da noben klerikalec ni dobil opomina.

Gospod gerent Trstenjak, kdaj ste obvestili Vi stranke, da morajo gramoz voziti, od kje jemati, kam voziti, in koliko? Res je, da Vaši mameluki niso vozili tiste množine gramoz, kakor bi jim pripadala, in sploh je bila največja krivica od Vas, da ste protežirali gotove ljudi. Tudi o tem pozneje.

Filip Kovačič, želar v Policah, brez živine, ima samo dva orajla zemlje in bi moral eno «prizmo» gramoz zvoziti. Koliko pa so potem zvozili Janko Pelc in drugi veleposesniki v prav tej občini? Opozarjamo slavno poverjeništvu za javna dela na to klerikalno pravičnost in ga prosimo, naj zahteva takoj natančen izkaz, koliko je kateri posestnik v gorenjeradgonskem okraju gramoz zvozil in na kateri kraj ceste ter ali je dotična odmera pravična v primeri s posestvom stranke in z njenim premoženjem.

Nikdar se ni tukaj pri nas tako pristansko postopalo z dovozom gramoz na naše okrajne ceste kakor pod sedanjo klerikalno strahovlado.

Neštivilne dokaze imamo v rokah za našo trditve. In čista resnica je, da so naše ceste prava sramota v primeri s sosednjimi okrajnimi cestami. V potrdilo svojih pritožb prosimo, da pošlje slavno poverjeništvu kakega inženjerja na lice mesta, ki naj zaslisi vse tukajšnje stranke o krivični razdelitvi gramoz in ki si naj tudi ogleda naše ceste.

Končno še prosimo, da napravi slava vlada radikalen red, da ne bomo zmerom občutili nesilnosti, ampak da bomo imeli vsi enake dolžnosti in enake pravice.

Klerikalno gospodarstvo.

Dne 31. julija 1919. so pri prostovoljnem razpustu radgonske aprovizacije naši požrtvovalni rodoljubi naklonili ves rezervni sklad v vrednosti 40.000 K na novo ustanovljeni «Gospodarski zadrugi v Gornji Radgoni» in poslali s tem temeljnem njenemu delovanju v prosep naroda.

V ravnateljstvu te «Gospodarske zadruge» pa so, oziroma še sedijo, gg. Alojz Neudauer (po domače «Plevjak»), tajnik posojilnice, kot ravnatelj, Anton Kocbek, župnik, kot ravnatelj namestnik ter Janko Pelc, posestnik v Policah, kot član ravnateljstva, vsi sami strastni klerikalci. V pisarni pa so nastavili bivšega teologa Franca Jerebiča za pisarniškega ravnatelja. Izrecno je treba pripomniti, da so bili v tistem času Neudauer, Kocbek in Jerebič brez premoženja. Jerebič je šel v Ljubljano «študirati» poslovanje gospodarskih zadrug, za kar mu je dal na Neudauerjevo prošnjo naš tovariš F. J. tisoč kron, ker bi drugače Jerebič sploh ne bil mogel v Ljubljano.

Kmalu nato je ta gospoda pokazala pravo barvo in to, da je vse drugo prej, kakor pa upraviteljica obmejnega narodnega podjetja, zgolj vražje gnezdo klerikalcev in tihotapcev, kakor bomo javnosti in merodajnim činiteljem dokazali.

Po izpovedbi prejšnjega knjigovodje je Franc Jerebič gospodaril brez nujno potrebnih prilog tako, da je nastal grozen nered.

Med tem časom so si ustanovili tiskarno «Panonijo», in sicer Neudauer, Jerebič in kapitan Milan Slaje, z denarjem «Gospodarske zadruge», ker so bili sami reveži in vsi otroci ubogih staršev. Za nadaljnjo razjasnitev vseh dogodkov je potrebno še omeniti, da smo zavedni rodoljubi ustanovili že prej, meseca marca leta 1919., «Tiskovno zadruga», ki je izdajala tednik «Mursko stražo». Ta časnik naj bi bil borilec za jugoslovansko obmejno prebivalstvo na tej nevarni meji. In danes? Tajno in brez vednosti odbornikov našega mišljenja so si kleri-

kalci, to je Neudauer, Jerebič et Komp., posebe ustanovili tiskovni konsorcij, ki je bil potem izdajatelj «Murske straže» in je še danes, dasiravno je bila prava lastnica spredaj omenjena «Tiskovna zadruga». Z eno besedo: «Mursko stražo» so ukradli «Tiskovni zadrugi» in jo na še do danes nepojasnjeni način podarili omenjenemu tajnemu konsorciju. In zakaj se je vse to zgodilo? Mi smo verjeli v pravičnost in smo zasledovali samo narodno delo ob meji, klerikalci pa so z denarjem «Gospodarske zadruge» delovali brezvestno v svojo osebno korist in dobili v svoje roke časnik, ki brani dandanes goljufije nesramnih egoistov v SLS.

Pa povrnimo se k gospodarstvu omenjene «Gospodarske zadruge». Dne 15. marca 1920. sta vzela Neudauer in Jerebič iz blagajne «Gospodarske zadruge» in izročila tiskarni «Panoniji» 13.271 K 51 vin. Meseca maja leta 1920. je vzel Jerebič tudi brezplačno 7 m² bukovih drv v vrednosti 2300 K, nadalje je ta dični ravnatelj brez vednosti ravnateljstva, seveda brezplačno, znosil na velikonočni teden domov 70 kg sladkorja, za reveže pa ga v trgovini ni bilo. Neudauer je s konzulom verižnikov P. dne 4. maja 1920. provzročil «Gospodarski zadrugi» škodo do tristotisoč kron za poslano ničvredno manufakturno blago. Gospod Neudauer, kje je tistih 20 odstotkov od takrat? Kje so izvirni računi od vsega blaga, katerega je verižnik P. pod Vašim pokroviteljstvom iz Ljubljane v Gornjo Radgono vozil v imenu zadruge? Vsi tozadevni računi so bili pisani v Vaši centralni pisarni in izvirnih računov nimata Vidva in jih nista imela. Dokazita, od katerega trgovca je bilo tisto blago kupljeno, ki je dospelo dne 3. maja 1920. iz Ljubljane v vrednosti okoli poldruga miliona kron.

Ob novem letu 1920. sta si pustila Vidva, gg. Neudauer in župnik Kocbek, izplačati vsak po 5000 K «za Vajin trud» in potem sta nesramno v seji meseca maja leta 1920. zahtevala, da se Vama pripoznaj še posebe provizija od vsega obrata. In res ste dobili Vi dva in pol odstotka in župnik en in pol odstotka provizije od tisoč, to je mesečno od 7- do 9 tisoč kron na osebo, Vaš sluga Jerebič pa je tudi imel dva odstotka od tisoč. Vi in Jerebič sta imela še posebe stalno plačo mesečnih 800 K in povrh imata še krasno stanovanje, luč in kurjavo prosto. Med tem časom ste prišli tudi v zvezo z gerentom S. v Dolnji Lendavi. Ker je Vaš bratec, zato sta z župnikom tudi njemu dala pismeno, da ima podružnica «Gospodarske zadruge» v Dolnji Lendavi spoštovanemu gerentu mesečno izplačevati iz ondotne blagajne en in pol odstotka, to je tudi 5- do 8 tisoč kron mesečno. In zakaj vse to? Koncem meseca maja je po ukazu deželne vlade prišel na «Gospodarsko zadruga» vagon pšenične moke za ubožne sloje, in sicer 3000 kg za Ljutomer, 2000 kg za Sv. Križ in 5000 kg za gornjeradgonski okraj. V Ljutomeru se je ta moka tudi razdelila, ne pa v Križevcih in v Gornji Radgoni. V Vaših trgovinah se torej moka ni razdelila med reveže.

Vsled navijanja cen pri galici in zaradi gumija ste bili kaznovani od tukajšnjega verižniškega urada. Končno se je vse zabašurilo, prav tako tihotapljanje pšenične moke v Nemško Avstrijo, to je v Radgono, ki je je bilo štiri vagoni v vrednosti 330.000 K. To moko je kupil v Radgoni Voglar. Istotako je bilo z usnjem v Murški Soboti, katerega ste kupili od tihotapcev. Jerebič je dal pismena navodila, kako se mora vtihotapljanje usnje tja spraviti, kje skriti in kako izplačati tihotapcem. To se Vam končno ni posrečilo, ker se je naš tovariš toliko žrtvoval, da je tekel v Ljubljano in tam dosegel zaplembo usnje in dotičnega pisma. Tudi v Čakovcu ste prodali židu vagon kristalnega sladkorja, ki Vam je bil nakazan za prekmursko prebivalstvo ter ste hoteli tam revežem namesto kristalnega sladkorja deliti rdeči sladkor, pri čemer bi zaslužili 250.000 K, če ne bi bil sladkor zaplenjen. Tudi to se je potlačilo, kakor vsa Vaša druga nečedna dejanja. Sploh je bila največja nesreča

za našo državo, da ste imeli Vi aprovizacijo vsega Prekmurja v rokah, ker ste s svojim nečednim kupčevanjem najbolj odtujili ta vsega usmiljenja vredni narod naši domovini, tako da danes v resnici obstoja velika mržnja proti Jugoslaviji.

Ob koncu nam odgovorite še na to, ali nista Vidva, Neudauer in Jerebič, falzificirala sejnega zapisnika načelnštva, kakor se je to javno na občnem zboru «Gospodarske zadruga» dne 19. septembra 1920. konstatiralo? In zakaj imate od tedaj, ko je odšel prejšnji knjigovodja, že pol leta revizorja v pisarni? Ali Vam ni Neudauer očital naravnost fantastično umazana dejanja? Zakaj ste zagospodarili podružnice: 1.) v Beltincih, 2.) v Cankovi, 3.) v Dolnji Lendavi, 4.) v Križevcih? Če ste tak poštenjak, odgovorite točno na vsa ta očitanja!

Vse trezno misleče Jugoslovane, posebno še naše poslance, pa opozarjamo na to klerikalno gospodarstvo.

Kako so sleparili.

Da so klerikalci mojstri v sleparijah, je stara stvar. Toda da si upajo slepariti na tako nesramen način kakor so to delali v občini Šmihelu-Stopičah, pa preseza že vse meje.

Naj navedemo samo nekaj najmasnejših primerov o njih sleparstvih, da more videti vsakdo, ki ima le količjak zmisla za poštenost, če je mogoče še živeti s takimi ljudmi ali celo iti z njimi.

Volilnemu odboru so predložili napačne volilne imenike, tako da je bila kontrola nemogoča.

Zategadelj so volili ljudje, ki niso v pravem volilnem imeniku, kakor n. pr. Franc Per iz Orehka.

Škrinjica za kroglice ni bila zapечатena, ko jo je prevzel volilni odbor. So že vedeli zakaj! Škrinjice strank niso bile zaklenjene, ker je predsednik volilnega odbora Perkopec pozabil doma žabnico.

Imenovani Perkopec je bil predsednik volilnega odbora in zastopnik stranke obenem, kar je seveda nedopustno. Kot njegov namestnik je figuriral g. kaplan iz Stopič, ki ne bi smel sploh biti pri volilnem odboru.

Predsednik volilnega odbora Perkopec je dajal svojim pristašem po več kroglic, vsled česar se je našlo v škrinjicah 40 kroglic več kakor je bilo sploh volilcev. Našim pristašem je dajal napačne kroglice, ki so imele fiziološko obliko, da jih je mogel dati svojim po več.

Da bi še bolje držalo, so končno raznesli vest, da so volitve preložene in da se ne bodo vršile.

Take sleparije pač ne potrebujejo nobenega komentarja. Le eno pravimo in to z vsem poudarkom: Volitve v občini Šmihelu-Stopičah so neveljavne in se morajo vršiti še enkrat.

Sleparija mora biti kaznovana, in sicer eksemplarično. Kdor tega ne stori, je sokriv, in sokriv je tudi tisti, ki še veruje takim ljudem.

Proč s sleparji, proč s stranko ljudskih sleparjev!

Za pravičen sistem obdajevanja.

Na shodu hmeljarskega in drugih davkoplačevalcev Savinske doline, ki je bil dne 5. maja t. l. v Zalcu in katerega se je udeležilo nad 400 ljudi, so bile sklenjene nastopne resolucije, ki jih naj uvažujejo merodajni činitelji, ker drugače postanejo grobokopi države.

Resolucije se glase:

Zbrani hmeljarski in drugi davkoplačevalci:

ugotavljajo, da sta sedanji sistem in sodanja mera obdajevanja osebnih dohodkov in vojnih dobičkov nezdržljiva, njena izvršitev kruta, v brezštevilnih primerih pa kar naravnost krivična;

konstatirajo, pa postopajo v tem oziru davčna oblastva samostojno, ne da bi vpoštevala dejanske razmere; konstatirajo, da ta sistem ne zadeva v enakem razmerju novopridobljenega premoženja, ampak obremenjuje in uničuje predvojno posest;

zahtevajo odpravo sistema, po katerem rešujejo prizive ista oblastva,

katera so izdala krivične predpise;

zahtevajo znižanje davčnih obveznosti na ono mero, ki je v drugih delih naše države veljavna, in odračunjenje osebne dohodnine pri odmeri vojnega davka;

zahtevajo jamstvo proti zlorabi zakona s strani javnih oblastev, zlasti takojšnjo upostavitve davčnih komisij I. in II. instance, katere naj bodo sestavljene tako, da bo nadpolovica članov voljenih iz srede davčnih obvezancev;

zahtevajo, da se odpravijo opominjalni stroški, ki so naravnost kuriozum; da se dajo vsi prizivi, ki so bili rešeni po ukinjenju komisij, zopet v pretres in rešitev novoupostavljenim komisijam, da se vsi dokazi, priloženi prizivom, vpoštevajo, če so bili predlagani v I. ali II. instanci; da se kontumačne določbe zakonov kar najmilejše interpretirajo ter da se, dokler ne bodo odmerjali davka zopet cenilne komisije same, na vsako pritožbo uvedejo nove poizvedbe; krivične obdačitve naj se kljub kontumacii popravijo; davek se mora pravično odmeriti tudi takrat, kadar je bil davkoplačevalec kontumaciran; cenilne komisije naj po svoji upostavitvi priredijo tudi dohodnino za leto 1920., ker vsled počnosti davčne administracije še vedno ne vemo, koliko davka bomo morali plačati za leto 1919.; davek naj nalaga komisija in ne ena sama oseba;

nadalje protestirajo proti namerani odredbi finančnega ministra, da se odpišejo do leta 1920. zaostali davki; ker stoji Slovenija pod najstrožjim davčnim izterjevanjem in davčnim vijakom, zato bi bila v najmanjši meri deležna navedenih olajšav, katerih skoro vse bi prišle v prid le gospodarsko mnogo močnejšim pokrajinam, kakor Bački, Banatu, Banovini; popust upravičenih zapadlih davkov bi pomenil premijo zaniknim davkoplačevalcem in izgubo osem milijard kron, ki bi jih morala utrpeti državna blagajna;

končno zahtevajo, naj se pri zamudnih davčnih plačilih odpravijo odušne pristojbine, ker podkopavajo ugled države.

Za odbor «Hmeljarskega društva» v Zalcu:

Fr. Roblek s. r. Josip Širca s. r. Anton Petriček s. r. Ed. Kukec s. r.

Bela krajina.

Gospodarski položaj Bele krajine je danes tak, da ga je treba bistveno izpremeniti, ker ji preti sicer katastrofa.

Kakšna je danes Bela krajina? Z malimi izjemami takšna, kakršna je bila pred 200 leti, ne oziraje se na metliške kraje, ki so se začeli od otvoritve belokranjske železnice razveseljivo razvijati.

O cestah ni govora. Ceste so v tako slabem stanju, da jasno pričajo o prejšnjem deželnem in državnem zanimanju, to se pravi nezanimanju za te kraje. Edina cesta, ki je še kaj vredna, je ona iz Črnomlja na Vinico, ki pa bi dobila svoj pravi pomen šele tedaj, če bi se ustanovil avtomobilni promet. Če pomislimo namreč, da dobiva Vinica samo trikrat na teden pošto, je to dosti malo. Za vso Belo krajino imamo pošte samo na Suhorju, v Metliki, Semiču, Gradacu, Črnomlju, na Vinici in v Starem trgu. Vsi ostali kraji pa so izročeni na milost in nemilost raznih potnih selov, ki prihajajo v posamezne vasi, kadar se jim zljubi. Zakaj bi ne dobili Adlešiči svojega poštnega urada, kakor so ga imeli že pred 35 leti? Zakaj se ne bi ustanovilo več poštnih nabiralnic?

Bela krajina se ponaša z ogromnimi zakladi lesa, ki pa so postali žrtev raznih špekulantov na veliko narodovo škodo.

Tako so se n. pr. na Krupi vgnezdili Francozi, ki podirajo s svojo dobro valuto za smešno nizke cene velikanske množine hrastov, iz katerih delajo doge.

Veliko Bukovje je last neke hrvatske delniške družbe, ki dela na škodo naroda milijonske dobičke.

Vojni erar avstrijske države je zgradil od Črnomlja v šumo poljsko železnico pod pogojem, da bo dobival iz šume kurivo po 6 kron m³. Ob prevratu je bilo posekanega le-

Pozor! Krajevni odbori, poskrbite za to, da se bo ob nedeljah povsod pred cerkvijo prodajalo naše glasilo „Kmetijski list“, kajti kmet da težko naenkrat 50 K, mnogo lažje pa po eno krono za posamezno številko! Pomnite, da je list močno orožje v našem težkem in trdem boju! Sovražniki so brezobzirni. Vsi — klerikalci, liberalci, socialisti, komunisti — so proti nam in vsi se trudijo, da bi razbili našo organizacijo, ker jim je res nevarna. Na vztrajno delo tedaj vsi, ki Vam je na srcu kmetiška dobrobit! V vsakem kraju se bo našel dobronik, ki bo žrtvoval na teden kakih deset kron za prodajalca lista. Najbolje pa je seveda, če celotni krajevni odbor to preskrbi. — Krajem, ki iz svojega nagiba list na omenjeni način že razprodajajo, pa vsa čast in hvala!

sa okoli 40.000 m³ in ta les je prodala naša «narodna» vlada židovski družbi nazaj z železnico vred. Danes pa sklepa skoro ista vlada kupčijo z omenjeno družbo in plačuje za 1 m³ lesa 185 kron, dasi ga je imela veliko množino po 6 kron na razpolago. Ali je to gospodarstvo?

Danes poje sekira neusmiljeno smrtno pesem stoletnim bukvam in kmalu bo ležalo vse na tleh. Nikdo pa ne skrbi za to, da bi se svet, na katerem se je drevje posekalo, očistil in pogozdil. Poleg tega pa se skrivajo med delavstvom različni temni prevratni elementi, ki hujskajo že tako dovolj zbegani belokranjski svet. Nikdo ne vodi evidence nad temi ljudmi, zlasti, ker je orožniška postaja v Dragatušu predaleč. Pojavljajo se pa v okolici Bukovja velike in številne tatvine, katerih prej ni bilo. Zahtevamo, da se ustanovi na Bojanski orožniška postaja in da se namestijo tam ljudje, ki niso bili Königovi hlapci in ki niso menjali ob prevratu samo svoje uniforme!

V kmetijskem oziru je še vinogradništvo na najboljši stopnji. Za to se imamo zahvaliti v prvi vrsti g. Bohuslavu Skalickemu, ki ga lahko imenujemo očeta modernega vinogradarstva.

Travniki in pašniki so skrajno zanemarjeni. Ne vemo, čemu smo imeli na Kranjskem travniške mojstre? Nemara za to, da so rekvirirali med vojno našo revno živino in bogateli na račun kmetijskih žuljev! Danes pač lahko zahtevamo od poverjenišva za kmetijstvo, da posveča malo skrbi našim zanemarjenim pašnikom in travnikom ter da skrbi tudi za ovčerejo. Obenem prosimo tem potem tudi našega rojaka, gospoda ministra Puclja, da pošlje vse kmetijske veščake v Belo krajino, kjer naj si na licu mesta ogledajo vso mizerijo in gospodarsko zaostalost, kajti le potem bo mogoče res kaj ukreniti in pomagati ljudstvu. Računati je tudi z dejstvom, da brani ravno Bela krajina pot prevratnemu Radičevemu rovarjenju v notranjost Slovenije. Ali ni čudno, da je dobila komunistična stranka v Beli krajini skoraj 500, socialni demokratje pa 1025 glasov? Torej kméjte so glasovali sebi v škodo edino za to, da dokumentirajo svoje nezadovoljstvo napram novi državi, ki jim naj bo prava, dobra mati?

Dalje moramo računati tudi z dejstvom, da so tlačile belokranjske kmete razne graščine z nemškimi baroni in pa nemški viteški red, ki ima še danes obširna posestva. Kmetom iztrgana zemlja naj se vrne kmetom! Zemljo naj uživa tisti, ki jo obdeluje, ne pa tisti, ki si jo je pridobil na podlagi starih krivičnih podedovanih «pravic».

Predvsem pa je gledati na to, da se vpelje domača obrt. Tkalstvo je v jugovzhodnem delu še ohranjeno in treba ga je le poživiti. Drugod pa naj se uvede kaka lesna obrt ali kaj sličnega. Avstrija je dajala Kočevarjem vse predpravice in jih postavila ravno z domačo obrtjo na dobre noge. Zato je tem večja dolžnost Jugoslavije, da podpira osirotele Belokranjce, ker sicer nam bo ostala tudi v naprej naša obljubljena dežela Amerika.

Pokrajinske vesti.

(Seja načelnštva SKS.) bo v soboto dne 28. maja t. l. ob desetih dopoldne v strankinem tajništvu v Ljubljani, oziroma se bo zborovalni prostor še določil. — Ivan Pipan s. r., načelnik.

(Seja štajerskega okrožnega odbora SKS.) glede konstituiranja bo v nedeljo dne 29. maja t. l. ob dvanajstih v gostilni «Narodnega doma» v Mariboru.

(Sijajno uspeli shodi poslanca Drogenika.) Dne 5. maja je imel poslanec Drogenik v Oplotnici in v Konjicah krasno uspešno shodo ob velikanski udeležbi občanarjev. Posebno razveseljivo je, da se je ob shodu udeležilo (zlasti v Konjicah) naravnost velikansko število kmetijskih fantov, bodočih gospodarjev. Zborovalci so z napačnostjo sledili stvarnim izvajanjem svojega poslanca, ki je poročal o političnem položaju in o uspehih poslancev SKS. ter ovrgele laži klerikalnega časopisja, ki na najostudnejši način blati neumorno delavne naše poslance. Zborovalci so na obeh shodih obosidili klerikalno protikmetško gonjo ter z oduševljenjem izrekli zahvalo in zaupanje tako poslancu Drogeniku kakor tudi vsem poslancem SKS. Tovariš poslanec je pozival vse kmete in kmetijske delavce k slogi ter jim nujno svetoval, naj se ne cepijo v razne stranke, ampak naj se tesno oklenejo svoje stanovske organizacije, to je SKS., da izvojujemo tako skupno za kmetiški stan uspehe. — Za nedeljo dne 8. maja po prvi sv. maši je sklical naš domačin, poslanec Drogenik shod volilcev k Črnomlju v St. Juriju ob južni železnici. Vsi zborovalni prostori so bili tako natlačeno polni, da so morali zborovalci zunaj stati. Na shodu sta poročala poslanec Drogenik in znani kmetijski buditelj Vičanski Škrlec. Tovariš poslanec je v živem dvehurnem govoru razotlačil delovanje v državni zbornici, prikazival velike uspehe, ki so jih dosegli poslanci SKS. v korist kmetijskega stanu v kratkem času, odkar so v Beogradu, ter ovrgele nesramne klerikalne laži, češ da so naši poslanci krivi sedanjih davkov, med tem ko so bili vsi davki, ki jih moramo sedaj plačevati, sklenjeni in v proračun postavljeni lani, ko je ministral dr. Korošec, ki je proračun tudi spodpisal, in ko SKS. ni imela niti enega poslanca. Poslanec je osobito naglašal uspehe glede davčnih olajšav, ki so jih dosegli naši poslanci, kakor odpravo vojne doklade, olajšave pri dohodninskem davku, volitev davčnih komisij in odpravo tajnih zaupnikov, ki so v največ primerih zgolj iz maščevanja pretirano napovedovali dohodke. Davčne komisije bodo volili občinski odbori. Ker bodo ti odbori tudi v marsikateri drugi važni gospodarski stvari odločevali, zato je naglašal poslanec veliko gospodarsko važnost občinskih volitev in pozival Sentjurčane, naj volijo v občinski odbor dobre in poštene moške, ki se upajo misliti s svojo glavo, ne pa kimovce. Nato je govoril jako poučno o kmetijski organizaciji in naprednem gospodarstvu Vičanski Škrlec, katerega so zborovalci burno pozdravili in katerega poznajo že po njegovih obilnih poučnih spisih. Shod je trajal čez tri ure. Zborovalci so izrekli prvemu kmetškemu ministru, kranjskemu Janezu Puclju, za njegovo uspešno delovanje zahvalo in priznanje, s tem poslanecem SKS. pa neomajno zaupanje s prošnjo, da bi vztrajali na svojem započetem delu. Slednjič so obodili tudi hujskanje klerikalnega časopisja in se zavezali delati za časten izid volitev. — Za popoldne dne 8. maja je bil napovedan shod v Rogški Slatini. Prihod naznanjenih govornikov — poslanca Drogenika in tovariša Škrleca — je pričakovala velika množica ljudstva. Ker so se občinske volitve že izvršile in je SKS. v vsem okraju tako krasno napredovala, da je prišla čez polovica občin v roke pristašev SKS., je poslanec Drogenik vrlim našim pristašem čestital na odličnem uspehu in jih bodril k nadaljnjemu uspešnemu delu. Nato je poročal izčrpno o delovanju in doseženih uspehih v konstituciji ter ovrgele različne laži klerikalcev, ki vse merijo le na to, da bi se kmete razcepilo na razne tabore in da bi se jih potem lažje izkoriščalo. Na shodu sta vladala veliko navdušenje in enodušnost, ker so zborovalci videli, da se more priti samo s skupnim nastopom in z neomajnim zaupanjem v dično SKS. do boljših časov. Za tovarišem poslancem je govoril o organizaciji in kmetškem napredku znani naš tovariš Škrlec iz Vičan. Za svoj krasni govor je žel silno odobrovanje in iskreno zahvalo zborovalcev. Shod je ob koncu izrekel vsem poslancem SKS. enodušno in neomajno zaupanje. Zborovalci so izročili tovarišu poslancu različne resolucije davčnega in vojaškega značaja. Pred zaključkom shoda je zaklical tovariš poslanec zavednim kmetom rogaškega okraja in novim

občinskimi odbornikom trikrat «Živio!» s prošnjo, naj ne postopajo pri reševanju raznih zadržev strankarsko, marveč vselej v dobitnem celotnega kmetškega in delavskega stanu.

(Za naše vojaštvo.) Klub naših poslancev je zahteval pri ministrstvu za vojno in mornarico, naj se dovoli vojakom, odhajajočim na dopust, brezplačno vožnjo po železnicah kakor tudi, da sme vojak, ki nima svoje obleke, oditi na dopust v vojaški obleki.

(Jugoslovanski državljani, ki so padli kot ameriški vojak.) Ameriško vojno ministrstvo poroča preko jugoslovanskega ministrstva za zunanje stvari, da se morajo podatki o zavarovanju ameriških delavcev, jugoslovanskih državljanov, ki so padli na zapadni fronti, izpolniti pri sodiščih in izpolnjeni vrniti ameriškomu ministrstvu v svrhu izplačila zavarovalnine. Vsak jugoslovanski državljan, čigar sin je kot ameriški vojak padel v svetovni vojni, bo dobil zavarovalnino v znesku 10.000 dolarjev, to je okoli 370.000 dinarjev ali 1.480.000 kron.

(Darila.) Krajevni odbor SKS. na Raki je daroval za tiskovni sklad naše stranke 820 K. Posnemajte ga!

(Stanovnikov atek) pravijo, da ne gredo nikdar več na Dolenjsko predavati, kako se kuha smola. — Fantek pa pravi: «No, bom šel pa jaz! Saj na Gorenjskem so tla itak prevročja za ta kšeft», posebno pa v Poljanah nad Škofjo Loko». Torej na svidenje, Dolenjci, pri Rakošetu!

(Kmetijski pouk po deželi.) Poverjeništvu za kmetijstvo hoče pospeševati na deželi po možnosti kmetijski popotni pouk, in sicer ob nedeljah in drugih priločnih dnevih. Podružnice «Kmetijske družbe», zadrage in drugi interese, ki žele dobiti za svoje prireditve kmetijske predavatelje, naj se obračajo pravočasno na poverjeništvu za kmetijstvo, kateremu naj naznajo, kdaj in za kake prilike žele dobiti predavatelja. Take prošnje je treba pravočasno predložiti, najbolje en mesec prej, preden se namerava izvršiti prireditev, da bo mogoče vse podrobno o pravem času ukreniti in objaviti.

(Tečaj za gozdne in lovske čuvaje in za pouk v ribarstvu.) V Kostanjevici na Dolenjskem se bo od dne 1. do dne 8. junija t. l. pri ondotnem gozdnem oskrbništvu vršil tečaj za gozdne in lovske čuvaje in tekem tega tečaja tudi pouk o ribarstvu. Sporazumno z gozdarskim oddelkom deželne vlade se določa, da se tega pouka lahko udeležijo tudi ribiški čuvaji in sploh interese, ki se zanimajo za ribarstvo in ribogojstvo. Omejenemu številu udeležencev je poskrbljeno za stanovanje in hrano po režijskih stroških. Poverjeništvu za kmetijstvo je namenilo petim udeležencem podporo po tristo kron. Prijave kakor tudi prošnje za podporo, katerim je priložiti ljudskošolsko izpustnico, npravnstveno in ubožno izpričevalo in morebitno izpričevalo gospodarja, pri katerem je prosilec uslužben, naj se vložijo pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani najkasneje do dne 21. maja t. l. Ta pouk ne daje nobene pravice do kakršnegakoli naslova ali posebne usposobljenosti.

(Razpis službe.) Pri državnem zdravilišču v Rogški Slatini je razpisano pogodbeno mesto začasnega upravitelja studenčnega obrata (trgovine z mineralno vodo). Pogoj za to mesto je primerna trgovska izobrazba in praktična izvežbanost v tej ali slični stroki. S tem mestom so združeni prejemki, ki so vsakokrat enaki prejemkom IX. činovnega razreda 1. plačilne stopnje državnih uradnikov, s prostim stanovanjem in deputati za svečavo in kurjavo; poleg tega gre začasnemu upravitelju primeren delež na čistem dobičku tega obrata, katerega višina se določa na koncu vsakega upravnega leta. Prosilci za to mesto naj vložijo pravilno kolkovane prošnje, opremljene z dokazili o študijah in dosedanjih poslih, do dne 26. maja t. l. pri poverjeništvu za javna dela v Ljubljani.

(Obvezni poluletni tečaj na državnih podkovski šoli v Ljubljani) se prične dne 1. julija t. l. Za vstop v tečaj je vložiti pri vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani do dne 15. junija t. l. prošnjo ter ji priložiti: rojstni in krstni list, domovinski list, ubožni list, zadnje šolsko, učno in npravnstveno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo pristo stanovanje v zavodu; skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje kralne živine in mesa.

(Ustanovno zborovanje Centralnega Sumarskega Udruženja) bo, kakor naznana «Gozdarsko društvo» v Ljubljani, v dneh 5., 6., 7. in 8. junija 1921. v Zagrebu. Člani društva se vabijo, da se v čim večjem številu udeležijo tega važnega zborovanja. Predsvet članov iz Slovenije bo dne 4. junija t. l. ob osemnajstih v prostorih «Su-

marskega Doma» v Zagrebu. Člani, ki se nameravajo udeležiti zborovanja, naj se zglase najpozneje do dne 22. maja t. l. pri tajništvo «Gozdarskega društva» v Ljubljani (Križanke), da se jim bosta mogla pravočasno zagotoviti stanovanje v Zagrebu in ugodnost polovične vožnje po železnici.

(Borec za Staro pravdo) naznanjamo, da so vsled hude nevihte, ki je bila dne 14. t. m. po ljubljanski okoličnici, vse telefonske zveze s Horjuljem pretrgane.

(Klerikalna cvetka iz 20. stoletja.) «Domoljub» št. 18 z dne 4. maja 1921. je pač prinesel za 20stoletno kulturo cvet svojega dela. Dika njegovega 34-letnega izhajanja je dopis iz St. Petra pri Novem mestu na Dolenjskem. Ni čudno, če so postali gg. dopisniki «Domoljuba» nervozni, pač pa je upanje, da bodo morali hladiti svojo nervoznost na Studencu, kajti tam je za take ljudi dovolj tuša in hladne vode. — Franc Salehar s. r., Sevno h. št. 7, «Samostojnež».

(Koncesionirana potovalna pisarna IVAN KRAKER in Ljubljani) se je preselila iz Gosposvetske ceste št. 13 (Kolizej) v Kolodvorsko ulico št. 41, blizu glavnega kolodvora. Najkrajše linije Havre, Cherbourg in Antwerpen v Ameriko.

(V Smartnem ob Savi,) v občini Moste pri Ljubljani, se je ustanovilo prostovoljno gasilno društvo. Somišljeniki, podpirajte prerokovano društvo in bodite njegovi stalni in zanesljivi podporniki! Novemu društvu želimo kar največ uspehov.

(S Češnjice.) Izid občinskih volitev v Selcih kaže napredek SKS, po volitvah v konstituantno za 35 glasov, med tem ko je SLS padla za 32 glasov. Kaže nam pa tudi, da v vseh do sedaj naznanjenih občinah ni tako sirovega poročevalca o izidu volitev in takega hujskača kot je g. Kepec, ki v svojem prevelikem navdušenju celo po telefonu napada političnega nasprotnika. Neslane opazke k poročilu o izidu volitev v «Slovenec» zadostno karakterizirajo g. Kepeca. Seveda njegovo agitacijsko prerokovanje, da bo samostojna pri občinskih volitvah zaspala, še ni uresničilo, ker je napredovala. Glede mesnega političnega prepričanja in pripadnosti k SKS. bi mu lahko rekli, da to njega nič ne briga, meni ni bilo treba nič presedlati, ker sem bil vedno istega prepričanja kot ga zastopa SKS., s Kepecem se pa sploh nisem nikdar strinjaj. Mogoče se še spominja, da je bila tista SLS., katere pristaja sem bil jaz, na katero sem bil kot poslanec vezan in v kateri je on proti meni brezuspešno intrigiral, vsled upornosti poslanec leta 1918. po gospodih njegove vrste razbita in da sem bil jaz s tem oproščen političnih okovov avstrijskih denuncijantov. Kdor je bil v resnici pristaja dr. Krekove struje, ne more biti, če ima le količkaj možatosti v sebi, v stranki, v kateri komandirajo gg. Kepec, Berniki in Skrabc. — F. Demšar s. r.

(Z Blok.) Naši klerikalci so doživeli pri volitvi občinskega odbora popoln poraz, kajti od 383 oddanih glasov so jih dobili komaj 125 (pri volitvi v ustavotvorno skupščino so imeli 181 glasov), a združene stranke so dobile 258 glasov. Klerikalci dobe torej od 24 samo 8 odbornikov, dočim je bila do sedaj občina vedno v pretežno klerikalnih rokah. Za tako velik uspeh se imamo zahvaliti prvič delavnosti nekaterih mož, drugič kandidatni listi SLS., ki je izgledala, kakor bi jo sestavila «fárovška kuharica», in tretjič hujskajoci pridigi g. župnika Viktorja Švigla, ki je dne 1. maja počastil Marijo z blatenjem kandidatov združenih strank. Toda tudi to pri našem kmetu več ne vleče. Zavedni volilci so pač s kroglicami dali najboljši odgovor! Ker je ples pregrešen, če se vrši na «žegnanje», zato je le-to za prihodnje leto prepovedano. V Ravnan, župnikovega tabora, se je pa dne 1. maja, ko je bilo «žegnanje», plesalo pozno v noč, in sicer pri nosilcu liste SLS. To je doslednost! A «žegnanje» seveda ni prepovedano.

(Z Dolenjskega.) Za uspeh pri občinskih volitvah na deželi se imajo klerikalci zahvaliti svojim lažem, ker večinoma vse, kar so obdržali v svojih rokah, so z lažjo dobili. Ljudstvo je razburjeno nad velikimi davki in klerikalci so volilce prepričevali, da so krivi teh davkov poslanci SKS., dasiravno smo že stokrat in stokrat dokazali, da so teh davkov krivi klerikalni poslanci. Tik pred volitvami so švigali po občinah in obdržavali shode po župniških klerikalni ljubljanski kmetješkriči, zabavljali čez Srbe, govorili, da so naši poslanci zakrivilo to, da bomo plačevali muslimanom težke milijone povsod, bruna v svojem očesu pa ne. V svojo kandidatno listo so sprejeli tudi take može in fante, ki celo pri službi božji motijo in vznemirjajo verne kristijane. Mislimo, da to ne more biti Bogu všeč. Pa za kaj takega se gospodje nasprotniki itak ne brigajo,

že zopet ste njihovim lažem verjeli. Milijoni, s katerimi razpolagajo klerikalci, so iz kmetijskih žuljev. Zategadelj lahko vodijo tako silne agitacije.

(Zvarulje.) Tudi pri nas čutimo prav zelo potrebo «kancelparagrafa». Gospod župnik vedno bolj in bolj časti politiko, da smo tega že vsi župljani do grla siti. Veselilo bi nas tudi, če bi slišali več lepih besedi in občutili več prijaznosti kot do sedaj. Toliko na krakto, ker upamo, da bo to pomagalo. Če pa ne bo, pa v drugič več. «Kancelparagraf» pa naj živi!

(Loka pri Zidanem mostu.) Dne Segat. m. so bili tu zelo zanimivi shodi SKS., SLS., komunistov in socialnih demokratov. Prvi shod (na trgu) je otvoril tovariš Cesar, ki je predlagal za predsednika tovariša F. o. n. a. V daljšem govoru je nato poslanec Urek razložil položaj v državi ter delo in borbno poslanec SKS. za pravice kmetijskega ljudstva. Na shodu so bili navzočni govorniki komunistov in socialnih demokratov. Klerikalca Skoberne in dr. Ogrizek pa sta se skrivala za občinsko hišo in prisluškovala. Navzočni nasprotniki so spočetka hoteli motiti shod, a so kmalu umolkili. Po zavrhiti tega shoda pa je na nasprotnem delu trga otvoril shod klerikalca Skoberne (zaveznik Radičev) in s svojim kratkim govorom pokazal, da se razume na sedanjih položaj v državi tako, kakor zajec na boben. Svoje poročilo je končal z napadom na poslanca Ureka, češ da si zida hiše. Za njim je govoril dr. Ogrizek v znanih frazah. Brez vsake najmanjše stvarne podlage je napadal zopet le SKS. in posebno navzočnega poslanca Ureka. Seveda je tovariš Urek oba gospoda klerikalca pri vsaki trditvi primerno zavrnil. Po končanem govoru je zahteval tovariš Urek besedo, ki pa mu je predsednik klerikalnega shoda ni dovolil, ampak je hitro zaključil shod. Nato je začel govoriti komunistični govornik, ki je zopet v kritiki čez ves svet, vojaščino, sodišča, policaje, ki jim branijo obešati kmete po vzgledu Rusije, napadal ob veliki zadovoljnosti klerikalcev in njih odobravanjem našo stranko in zlasti zopet poslanca Ureka. Ta mu je seveda podal vedno primeren odgovor in zahteval dokaze za njegove trditve. Komunist pa seveda dokazov ni imel in se je zvjval v samih frazah in prerokovanju, da bo pri prihodnjih državnozbornih volitvah zmagala njih stranka ter uvedla nato sovjetsko republiko. Zmerjal je ustavotvorno skupščino, češ da je navadna prostitutka itd. Pravil je, da bodo pri prihodnjih volitvah izginile vse stranke ter da bosta ostali samo komunistična in pa klerikalna stranka, ki je najbolj brihtna in se je pravočasno pridružila njim — komunistom v borbi za sovjetsko republiko. Zelo značilno je, da navzočni Skoberne, dr. Ogrizek in ostali klerikalci niso proti temu ugovarjali, temveč so zelo živo pritrjevali izvajanjem komunistične. Ko je le-ta končal svoj govor z vzklikom «Živela komunistična republikanska stranka!», so mu z «Živio»-klici in s poslanjem pritrjevali — ker komunistov ni bilo — samo klerikalci s Skobernetom vred. Urek je klerikalcem, borilec za vero, nato čestital k tej njih najnovejši zvezi z brezverci «komunisti». Klerikalci so vzeli čestitko radostno na znanje. Za komunistom je nastopil govornik socialnih demokratov. Urek ga je prosil, naj takoj začne s «Samostojneži», ker mora oditi in ker noče, da bi potem govorili, da so ga ugnali ter da je zbežal, zato naj se hitro vrže po njem, da mu odgovarja, potem pa naj v njegovi odsotnosti govori o drugih stvareh. Gospod socialist pa je samo povedal, da je njih skrinjica tretja in v to skrinjico naj vržejo vsi volilci svoje kroglice. S tem je bil ta zelo zanimivi shod končan ter zveza klerikalcev, komunistov in socejev tako lepo in javno dokumentirana.

(Skocijan pri Mokronogu.) Kakor pri volitvah v ustavotvorno skupščino, prav tako je tudi pri volitvi občinskega odbora za našo občino izvojevala SKS. častno zmago. Pri nas je bilo vseh volilcev 540. Za listo SKS. je bilo oddanih 233 kroglice, za listo «Zveze» pa 64. Na ta način smo dobili mi 19 odborniških mest, nasprotniki pa samo 5. (Vsa čast zavednim in neupogljivim Skocijancem! [Uredništvo].) «Zvezarji» so dobili tedaj bore malo glasov, toda še te z veliko težavo in s pomočjo različnih laži čez naše kandidate in našo stranko. Skoro bi ne bilo treba omeniti, da smo samostojni kmetje v obeh «zvezarjev» največji brezverci in san, Bog vedi kaj še vse. Naš pezdir vidijo povsod, bruna v svojem očesu pa ne. V svojo kandidatno listo so sprejeli tudi take može in fante, ki celo pri službi božji motijo in vznemirjajo verne kristijane. Mislimo, da to ne more biti Bogu všeč. Pa za kaj takega se gospodje nasprotniki itak ne brigajo,

glavno jim je le to, da podpiše kdo njih listo; seveda so mu potem tudi najhujši grehi odpuščeni. Sedaj pa vprašamo se tiste gg. duhovnike, ki so že tolikokrat pri pridigah trdili in nam dopovedovali, da gre pri volitvah za Boga in za vero, če je bilo res, da je ob dnevih mobilizacije v letu 1914. dala gotova gospoda SLS. v Ljubljani napraviti na nekem poslopuj tak napis, ki je bil ponoči razsvetljen in na katerem so se bleščale besede «Vse za vero, dom, cesarja!» Takrat, gospodje, seveda ni šlo za vaše žepce, marveč za moretve bratov Srbov ter za trpljenje nas kmetov in naših družin. Te vrstice naj vam, ki nosite zvonce pri «Kmetijski zvezi», za enkrat zadostujejo, če boste pa še sitnarili, vam bomo dragovolje prihodnjič še s čim drugim postregli, ker pomnite, da slepci izprekledujejo. Živela dična SKS. do končne zmage «Stare pravde»! — Samostojnež.

Somišljeniki, pozor!

Naši poslanci dobivajo najrazličnejše prošnje in pritožbe, katere naj bi predložili raznim višjim uradom. Ker je večina pritožb in prošelj brez jasnosti in dokazov, oziroma prilog, ki naj zadeve pojasnjujejo, oziroma podpirajo, in seveda tudi brez kolkov, zato provzročajo to poslanecem velike sitnosti in še večje stroške, dostikrat pa se stvari sploh ne morejo vpoštevati.

Da se ti nedostatki odpravijo, naslavljajte vse vloge na urad, kateremu so namenjene, pišite jasno in razločno, podprite vse prošnje in pritožbe z dokazi in kolkujte vsako vlogo s kolkom za 8 kron, 20 kron pa priložite za odgovor, ker drugače državni uradi vloge zavrzajo.

(Na sirov in lažniv napad dopisnika) v 16. številki «Domoljuba», ki se skriva v ženski obleki, moram odgovoriti z nastopim: Kakor so že dopisniki «Domoljuba» vajeni lagati in obrekovati svoje politične nasprotnike, tako se je tudi ob mene obregnil nekdo, kateremu so prav po volji nočni shodi «Orlice» v kaplaniji. V dopisu se dopisnik prav debelo laže. Stvar je bila taka-le: Vračal sem se zvečer iz mesta proti domu skozi Šmihel. Nekateri prijatelji so mi povedali, da imajo «Orlice» zopet nočni sestanek v kaplanovem stanovanju. Bilo je ob pol desetih zvečer, ko sem šel pogledat z drobnopalčico, ne pa z gorjačo, v kaplanijo, kakšno šolo imajo pravzaprav vedno dekleta pod kaplanovim vodstvom v kaplaniji. Kakor sem sam nejevoljen, ker vabi kaplan moje otroke ponoči k sebi, tako tudi drugi stari godrnjarji zaradi njegovega početja. Ali se spodobi, da hodijo punce in fantje po polnoči domov in da drugi dan pri delu spijo? Pa kaj, to bi na vse zadnje že še bilo, ko ne bi njih duše pri tem trpele. Ker sem se kot oče hotel prepričati o početju mladine, zato sem v svoji razburjenosti glasneje govoril — brez priduševanja in sirovosti. (Lažnivi dopisnik trdi seveda prav nasprotno.) Povedal sem g. kaplanu in Mundi, kaj je njima šlo in kaj stari o tem mislimo. Nisem strgal Mundi površnika, temveč samo šiv se je pri rokavu razparal; tudi sem mu že plačal za dotično sukno približno 800 kron. O poškodbah kaplana na roki pa ve le dopisnik «Lažljuba». Prizadeti imajo pač slabo vest, katero sem jim natančneje med razgovorom izprašal. Ker se boje, da bi resnica prišla na dan, zato blatijo nas poštene in verne može zaradi tega, ker zahtevamo za svojo mladino krščansko vzgojo, ker hočemo na svoji zemlji samostojno gospodariti in ker obojamo tako početje, katero bo spravilo vero ob veljavo, a ne med nami treznomislečimi, temveč med mladino in mlado duhovščino. — Franc Marolt s. r., posestnik, Malo Škerjanče št. 2, pošta Novo mesto.

(Z Bučke.) Pod tem nadpisom je izšla v 18. letošnji številki «Kmetijskega lista» vest o našem županu g. J. P. in drugovih. Sedaj mene dolže vsestransko, tako g. Kopitar (kot čuvar svoje skrinjice me je na volišču osumil) kakor g. župan, da sem to notico inspiriral za «Kmetijski list». Izjavljam, da notice nisem niti pisal, niti nisem z njo v zvezi. (Potrjujemo, da g. I. Pungerski ni v prav nobeni zvezi z omenjeno notico v našem listu. Uredništvo.) Obenem naznanjam, da bom brez izjeme sodno preganjal vsakogar, ki bi me še nadalje sumničil zaradi te notice. — Ivan Pungerski s. r., posestnik na Bučki št. 25.

(Z Božjakovega.) Volitev občinskega odbora je pri nas — hvala Bogu! — končana. V občini bomo imeli odsej svojo avtonomijo ali «monomomijo», kakor jej nekateri pravijo. Saj se človek dandanes res že skoraj ne spozna, ko je sleherni dan kaj novega. Ob agitaciji so pravili klerikalci, da pridejo naši fantje-vojaki, ki služijo v Makedoniji, domov in da bodo odslužili predpisani čas v Ribnici na Dolenjskem, potem zopet, da bomo vseh davkov oproščeni in deležni še mnogih drugih ugodnosti ter vrag vedi, kaj vse še dobimo. Seveda bo šla zasluga za vse te velikanske pridobitve predvsem «zvezanim» kmetom in «Eselsu», nato pa še Marku v Radovčih, železniškemu čuvaju Jožetu, bodočemu županu Janezu Štumu in Marku na Vranickem vrhu, čeprav mu je žena dala to nalogo. S takimi in enakimi lažmi in lopovščinami so v naši občini vlekli klerikalni frakarji uboge kmete in jih ujeli na svoje lepenke. Toda le pogum, somišljeniki, in vztrajno naprej, dokler ne bo izvojevana zmaga Stare pravde! — Bivši klerikalce.

(Kapele pri Brezicah.) Podlost klerikalcev preseza že vse mere nesramnosti. Da preslepe javnost s poročili o svojih «zmagah», prinašajo v svojih listih popolnoma zlagana in zlobno zavita poročila. Tukaj v Kapelah sta bili za volitev občinskega odbora vloženi dve kandidatni listi, in sicer lista «Samostojne kmetijske stranke» in lista socialnih demokratov. Ker klerikalcev v vsej župniji ni za pol ducata, zato tudi liste postaviti niso mogli. Pri volitvi je odpadlo na listo «Samostojne kmetijske stranke» deset in na listo socialistov šest odbornikov. In kaj so storili klerikalci? Napisali so v svojih časopisih, da so dobili klerikalci tukaj deset odbornikov, SKS. pa da še liste ni imela. Ta laž pa jim še ni zadostovala, temveč pridejali so ji še pobalinski napad na našega poslanca tovariša Ureka z ozirom na njegova shoda v Kapelah in v Dobovi dne 24. aprila t. l. Ta shoda sta se kot vedno za SKS. najsičajneje obnesla in tudi brez najmanjšega protesta kakoga klerikalca. O tem, da so v Dobovi morali bežati Radičevci in da je v Kapelah dobil besedo tudi g. župnik, ki pa je sam priznal svojo blamažo, je «Kmetijski list» že poročal. V Dobovi in v Kapelah ne bodo nikoli ugodna tla za sleparski klerikalizem. Kljub temu pa se drznejo klerikalci tako nesramno laži spravljati v svet. Kapelčani in Dobovčani, ki ste bili na shodih navzočni in ki berete klerikalne liste, sedaj pač lahko spoznate te umazane klerikalne lažnivce.

(Frankolski klerikalci) se bahajo, da so najmočnejša stranka. Mislijo, da bodo z lažjo opeharili frankolske kmete. Na Križev dan, dne 3. maja, so napravili shod SLS. Govoril je domači g. župnik in neki drug duhovnik, nazadnje pa je svoje odmmral še Juri Gorenšek. Čez naše poslance so nesramno lagali, češ da nič ne delajo in da dela za kmete samo in edino SLS. Ko so nehali s svojimi lažmi, se je oglašil k besedi kmetijski sin Franc Potočnik. Dali so mu besedo. Ko so pa spoznali ti «resnicoljubi», da jim pošten kmetijski fant ne govori tako, kakor je dolžnost njih kimovcev in podrepnikov, so mu pa v zeli besedo, ker se pač boje resnice. Poslušalci in volilci so bili večinoma sami zvesti samostojneži. Le nahujskane ženske so tvorile klerikalno gardo in se pri tem obnašale tako, da je sramota za vso župnijo. Blato, pesek in kamenje so metale razne nahujskane klerikalke na glave samostojnih. Taka podivjanost vlada celo med Marijinimi devicami. Nič drugega ni tem terečjakam na umu, kakor to, kako bi storile samostojnemu kaj slabega. To je frankolska krščanska ljubezen do bližnjega. — Mi hočemo prave kmete v občini, ne pa take, kakor je Skoberne, ki je bil cela leta v Nemčiji in sedaj o občinski upravi ničesar ne ve. — Med našimi fanti se je pričelo razveseljivo gibanje. Trdno so se pričeli oprijemati svoje organizacije, kar je prav in dobro, ker klerikalci ne dajo miru. Posebno pa mora nehati dosedanja navada, da sme klerikalce vse in da j: grešnik vedno le neklerikalce. Vse polno primerov imamo, da so ravno klerikalci storili najgrše stvari. Zato proč s to protijudsko stranko in vsi v naše vrste, med prave kmetovalce, to je v «Samostojno kmetijsko stranko!» Živio SKS.! Živio naša domača kmetijska stranka!

(Iz Dobrne pri Celju.) Na belo nedeljo dne 3. aprila je imel tu shod klerikalni poslanec Martin Kranjc. Poročal je o politični situaciji v Beogradu ter pri tem čisto jasno povedal, da so sedaj klerikalci v manjšini in da drugače ne morejo storiti, kakor metati vladi polena pod nogo. Potem je govoril g. kaplan in stavil neko resolucijo, ki se naj pošlje v Beograd. Vprašal je tudi kar javno, kdo še hoče iti na vojsko. Nam «Samostojnežem» je očital koristolstvo, kar je pač popolnoma nezmyselno. SKS. je skoro šele pričela s svojim delovanjem, klerikalci pa so dve leti tako vladali, da so vse zavolili, a sedaj hočejo v zahvalo svoje grehe nam naprtiti. Tema dvema gospodoma — župniku in kaplanu — na Dobrni so «Samostojneži» hud trn v peti, ker se pri vsaki pridigi obregneta ob nje. Na praznik Vnebohoda nas je g. župnik pri rani sv. maši med čitanjem šmarnice (pridige ni imel) imenovali novodobne krivoverce. Če ne bi mi «Samostojneži» hodili v cerkev, bi tega gotovo ne slišali. Na koncu sv. maše, pred blagoslovom, pa je med jokom povedal, da bo izpostavil presveto Rešnje Telo z namenom, da bi vsi navzočni molili za izpreobrnitev nekega «Samostojneža», ki je bojda rekel in roke vztičnil: «Kje je ta prokleti Bog? Naj se pokaže!» Seveda smo vsi molili za tega grešnika. Ali kakor sem pozneje zvedel, je res nekdo izrekel te bogokletne besede v gostilni hotela «Uniona». Dotičnik, ki ni iz domače občine, se smatra pač za privrženca «Samostojnežev», toda pristaja SKS. v resnici ni, ampak je le navaden brezverec. G. župniku in g. kaplanu svetujemo, naj ga tožita, če vesta za njegovo ime, kar pričee, pred katerimi je izrekel bogokletstvo, so na razpolago. Taki izmečki človeške družbe so se vedno dobili ter za njih početja, oziroma za tako sirova njih dejanja, nismo in ne moremo biti odgovorni mi «Samostojneži». — Po rani sveti maši je zopet g. kaplan javno govoril na vasi o volitvah in se pri tem grozno mučil prepričati svoje backe, da je edino SLS. zmožna voditi občino in njeno gospodarstvo. Žalibog mu je to tudi uspelo. SKS. je dobila namreč pri občinski volitvi samo dva odbornika, tako da klerikalci vendarle ne bodo popolnoma sami vladali v občini. Sicer moramo priznati, da je naš g. kaplan zelo dovteten za vse, celo za lesno trgovino, tudi drugače res tako priden in vzoren, da ga mora vsak pošten mož pohvaliti. Organiziral je pevce in vodi sam pevske vaje, kar je čisto lepo in dobro, samo politike in zadev, ki nimajo z vero nič opraviti, ne more — kakor njegov sobrat g. župnik — v cerkvi opustiti. Dne 5. maja je naznanil n. pr. g. kaplan na prižnici, da je sedaj čas naročiti «Bosna-pasto», g. župnik pa je povedal, kje bomo dobili plemenske mrjace. Ali spadajo take stvari v cerkev? Ali nimamo morja občinskega sluga, ki naj po maši izvstv cerkve ljudstvu naznani take stvari? Prav lahko naznamate za bedake, če si bomo pustili to dopasti! Nekateri duhovniki pravijo, da se prav nič ne boje «kancelparagrafa». Saj se ga tudi res ni treba nikomur bati, če bo v cerkvi samo verske reči oznanjeval. Ali hočete na Dobrno zopet priklicati čase kaplana Šreinerja, kateri je občino tako razdvojil, da je sovražil sin očeta, oče sina, brat brata itd. To, gospoda, če Vidva javno in očitno pred vsem ljudstvom imenujeta tiste, kateri ne trobijo v Vajin rog, ni krščanska ljubezen. Vsakdo ima svoje prepričanje in tega naj se mu ne jemlje! Če kakšen brezverec kaj napačnega naredi, ni treba zaradi tega nas «Samostojneže» delati odgovorne. O tem pa, ker mečete v en koš vse — «Samostojne», liberalce, socialiste, komuniste in druge, ki z Vami ne volijo — se bomo pa že še pomenili. — E k o n o m.

(Ptujске novice.) Električni tok. Ker se ljudje jako zanimajo za to, ali dobimo električni tok ali ne, naznanjamo, da bo sklicano zborovanje vseh zastopnikov okrajev in mest na progji Maribor-Ptuj-Ormož-Varaždin v to svrhu, da se bo dognalo natančno, kako bi se dala električna moč najceneje dobiti in napeljava čim prej izgotoviti. Za to zadevo sta potrebna vsestransko razmotrivanje in dogovor. — Regulacija Pesnice. Regulirani del Pesnice se je popravil in nasadilo vrbje. Prebivalstvo prosimo, naj vrbja ne ruje in poškodeje, kajti vrbje brani, da voda obrežja ne razdira. Vsakdo, ki se ne bo ravnal po svarilu, bo strogo kaznovan. Kadar bosta državni proračun in v njem določena postavka za regulacijo Pesnice sprejeta, takrat se bo pričelo takoj z nadaljevanjem nove regulacije. — Državna drevesnica v Ptujju se namerava ustanoviti. S tem bo ustrezno vsemu prebivalstvu, ki išče sedaj povsod sadna drevesa, katerih pa ni dobiti. V drevesnici se bodo gojila sadna drevesa najboljše kakovosti in plodovitosti.

(Sv. Jernej pri Ločah.) Pri nas pa res vera peša! In zakaj? Na mladem oltarju naše cerkve imamo sv. Florijana, čigar god je dne 4. maja. Mislili smo, da bomo obhajali svetnikov god dne 1. maja, ko je bila ravno nedelja. Toda takrat žalibog ni bilo časa, ker je imel naš g. župnik preveč opraviti z našim poslancem Drogenikom zaradi sklica-

nega shoda. Potem smo pričakovali, da bomo častili spredaj omenjenega svetnika v nedeljo dne 8. maja, pa tudi takrat ni bilo nič; zakaj, seveda ne vemo, morda zato ne, ker so zakrili oltar sv. Florijana s podobno srca Jezusovega, čeprav bi mi lahko obenem počastili tako svetnika kakor presveto srce, kar je bila tudi naša dolžnost. Za vero in krščanski nauk se torej pri nas ne brigamo dosti, tem bolj pa za to, če priredi SKS, shod, katerega bi bilo treba prej razbiti, preden bi zaslepljeno ljudstvo povedali naši poslanci go- lo resnico o splošnem položaju v državi in o tekočih političnih vprašanjih. Se sam posl. Drogenik je slišal, kaj je pridigoval g. župnik Pavlič dne 1. maja. Pri pridigi je poudarjal, da ima v naši občini SKS, samo pet do deset možičkov. Toda g. župnik se je motil, kajti v skrinjico SKS, so dali Sv. Jernej 37, Zgoranje in Spodnje Laže pa 31 kroglje, tako da je bilo oddanih za SKS, skupaj 68 glasov. No, g. župnik, kolikokrat pa se nahaja, 5 v 68? — Samostojceži.

(Mala Nedelja.) Volitev občinskega odbora je nam prinesla šest samostojnih in deset klerikalnih odbornikov. Izid vestnega opazovalca ni presenetil. Od 144 volilnih upravičencev se jih je volitve udeležilo le 76, med njimi 49 klerikalcev, ki so spravili zadnjega svojega moža na volišče. S samostojne strani se žalibog ni storilo ničesar za enoten nastop in večjo udeležbo pri volitvi, kajti če bi vsak samostojen volilec storil svojo dolžnost brez ozira na osebnosti, bi bila zmaga naša. Torej v prihodnje vse osebnosti na stran, več strankarske discipline in podrobne agitatoričnega dela brez hujkajanja proti nesprotnikom, pa bo nam uspeh zagotovljen.

(Selnica ob Dravi.) Volitev občinskega odbora se je izvršila mirno ter z naše strani brez vsake agitacije. Zanimivo je to-le: Ker je v občini kvečjemu deset klerikalcev, ki seveda niso mogli sestaviti svoje kandidatne liste, zato so prosjčili okrog «Samostojnih», da bi jim pustili nekaj odborniških mest, kar se je tudi zgodilo. Enega klerikalca (manj zagrizenega) smo postavili celo na drugo mesto, ostala dva pa bolj zadaj. To pa gospodom v upnišču in okrog njega ni bilo nič kaj po volji, vsled česar so sklenili, da se volitve sploh ne udeležijo, njih kandidat Petschnig pa je agitiral celo med «Samostojceži», naj ne gredo na volišče. Ker se torej gospodje od župnika preko poštarja do Jokerske niso udeležili volitve, se je zgodilo, da so v pretežno kmetijski občini dobili socialni demokrati sedem odbornikov. Pa to nič ne da, kajti med njimi se nahaja več resnejših mož, s katerimi se bo gotovo dalo po dosežani klerikalni strahovlati zavoženo občinsko gospodarstvo spraviti v dober tir. Merodajnemu oblastvu bodi izid volitve v dokaz, kako krivično je bilo, tako napredni občini postaviti klerikalnega gerenta ter v sovset imenovati po večini klerikalce, ki so s svojo volilno «taktiko» postali za vedno nemogoči.

(Janževa gora pri Selnici ob Dravi.) Pri volitvi občinskega odbora je zmaga naša s socialnodemokratsko listo združena stranka proti klerikalcem v razmerju 10 : 6 kljub temu, da je do sedanjih klerikalni gerent dan na dan brusil pete na agitaciji. Da bi bil uspeh zanesljivejši, je določil za volišče hišo, stoječo visoko na bregu in s težavnim dohodom. Klerikalen račun je bil pri tem menda tak-le: v bližnjem okolju te hiše stanujejo ponajveč pristaši SLS., medtem ko so «Samostojceži» večinoma bolj oddaljeni in zaradi slabega in daljnega pota ne bodo prišli na volišče. In glej, poslednje so res dosegli, kajti od 131 volilcev jih je došlo na volišče samo 62, to je manj kot polovica ali 47 odstotkov. Pa glej ga spaka! Račun se vendarle ni obnesel, kajti kljub temu, da je bilo na klerikalni listi prav gotovo tudi 32 podpisov (ali so bili pravilni ali ne, to naj presodi čitatelj sam), je vsebovala klerikalna skrinjica 24 kroglje, torej osem manj, kot je bilo podpisov na listi. To mora biti pač zelo neprijetno za stranko, ki je do sedaj gospodovala v občini. Bože pomiluj!

zanimale te volitve predvsem zaradi tega, ker je imel naš narod na zasedenem ozemlju prvič priliko, da javno s svojim glasovanjem dokaže, da je bil nasiloma odtrgan od svoje matere Jugoslavije. Italijani sami so se tega tudi dobro zavedali in skušali z vsemi mogočimi sredstvi preprečiti glasovanje naših ljudi. Rezultat volitev sicer še ni natančno znan, vendar pa je po prvih poročilih pričakovati, da je doživeo italijansko nasilje na zasedenem ozemlju poraz, kakršnega ni nihče pričakoval. Udeležba našega zavednega kmetijskega naroda pri volitvah je bila namreč naravnost ogromna. Poprečno je volilo okoli 90 odstotkov, v nekaterih občinah pa je prišlo celo do spopadov s plačanimi italijanskimi hujkajci in je tekla kri. Na Goriškem je zmaga Jugoslovanov popolna. Tudi v Istri, kjer je bilo italijansko nasilje najhujše, so se naši ljudje držali izborna. Nekoliko slabši je izid za Jugoslovane v Trstu, kjer so fašisti Slovenecem iz okolice sploh preprečili dohod na volišča v Trstu. Kljub temu je bilo tudi v Trstu oddanih znatno število glasov za jugoslovanske kandidate. Iz prvih poročil se da sklepati, da so na Goriškem izvoljeni sami Jugoslovani, v Istri trije italijanski nacionalisti in dva Jugoslovana. Voditelj primorskih Jugoslovanov dr. Josip Wilfan, je izvoljen tako na Goriškem kakor tudi v Istri.

(Radičeva največja blamaža.) Za binkoštni ponedeljek je nameraval sklicati Radič v Zagreb veliko manifestacijsko zborovanje svoje stranke, na katerem je hotel baje proglasiti svojo ustavo in tudi hrvatsko republiko. Ker se je vlada odločila, da napravi konec njegovemu brezvestnemu hujskanju in zapeljevanju naroda, zato je prepovedala shod. Vršila se je zaradi tega samo konferenca poslancev njegove stranke in ni prišlo niti do najmanjšega pripetljaja. Radič sam bo moral kmalu uvideti, da s svojo politiko škoduje v prvi vrsti le svojim volilecem, katerim bi gotovo veliko bolj koristilo, ako bi se udeleževal v ustavodajni skupščini.

(Boj Poljske za Gorenjo Šlezijo.) Po nesrečnem izidu ljudskega glasovanja v Gorenji Šleziji se je vsa poljska politika usmerila za tem, da reši vsaj to, kar se da rešiti. Poljaki zahtevajo zase vse ozemlje, na katerem so imeli večino. Njih voditelj Korfanty je, da podpre to zahtevo naroda, s prostovoljnimi četami zasedel vse imenovano ozemlje. Pri tej priliki je prišlo celo do večjih spopadov z antantnimi oddelki in so imeli zlasti Italijani velike izgube. Skoro gotovo je, da dobe Poljaki kljub neugodnemu plebiscitu znaten del Gorenje Šlezije.

(Trgovinska pogajanja z Italijo.) Kljub rapalski pogodbi Italijani še vedno niso izpraznili Dalmacije, pač pa hočejo pred izpraznitvijo izsiliti še od naše države razne ugodnosti na gospodarskem polju. Vsa znamenja pa kažejo, da naša vlada v tem oziru ne misli čisto nič odnehati. Vlada stoji namreč na stališču, da mora Italija poprej izpolniti vse obveznosti rapalske pogodbe, ker šele potem bi se lahko pričela trgovinska pogajanja, ki bi se imela rešiti popolnoma prijateljsko, tako da bi imela korist od nje oba naroda.

(Kapitulacija Nemčije pred antanto.) Nemčija je popolnoma kapitulirala pred antanto in se zavezala izpolniti vse zahteve, ki so ji bile diktirane na zadnji londonski konferenci. Sicer pa tudi ni bilo drugega izhoda, ker je grozila nevarnost, da zasedejo antantne čete Porurje, najbolj industrijske kraje Nemčije. Posledica kapitulacije je morala biti seveda tudi izprememba vlade. Prejšnja vlada je odstopila, novo vlado pa je sestavil bivši finančni minister Wirth.

(Kako izgleda sedanja ruska vlada?) Sedanja ruska vlada obstoji iz sovjeta komisarjev, v katerem je 22 oseb. Od teh sta samo dva Rusi, ostali pa so židi. Enako razmerje je tudi v posameznih komisariatih, kjer imajo ogromno večino židi in sploh sovražniki ruskega naroda.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Klanje telet [samčkov] je dovoljeno.) Kar poudarjamo zaradi tega, ker se širijo nasprotne vesti. To obvestilo smo dobili naravnost od ministra za kmetijstvo in vode, tovariša I. Puelja.

(Uvoz vina.) Na predlog naših poslancev se bo predlagala Italiji za uvoz vina carina 150 dinarjev v zlatu, kar bi pomenilo 24 kron pri litru. S tem bi bil uvoz nemogoč. Gospoda je hotela določiti za liter le 8 kron, češ konkurenca se mora omogočiti, da ne bo vino pri nas predrago. Do sedaj velja glede uvoza še stari srbski red, po katerem znaša carina 7 K na liter. Zaradi tega uvažajo mariborski trgovci tirolsko vino, ki ga morejo prodajati

po 21 kron. Z novo pogodbo bo napravljen temu konec.

(Uvoz sadja in zelenjave.) Glede uvoza sadja (tudi pomaranč) in zelenjave je predlagano, naj se naloži na nju carina 8 K za kilogram. To blago je bilo do sedaj oproščeno carine.

(Za nadaljnje znižanje carine na izvoz žive živine) se bore zadnje dni naši poslanci, ki bijejo glede te zadeve z meščanskimi in delavskimi strankami hud boj.

(Uvoz živine v Italijo zopet ukinjen.) Ker je ustavila Italija zopet uvoz živine, zato je pritisk naših poslancev glede zopetnega znižanja carine opravičljiv. Poslance se tolaži s tem, da bo kupila Srbija sedaj v Sloveniji za 80 milijonov živine.

(Živnorojska anketa) bo v nedeljo dne 22. t. m. ob devetih pri Sv. Juriju ob Ščavnici (v šoli). K anketi se vabijo okrajni zastopi v Gornji Radgoni, Ljutomeru in St. Lenartu, dalje prekmurski zastopniki podružnice «Kmetijske družbe» ter občine in vsi zavedni živnorojci. Dnevni red ankete je ta-le: 1.) Pospeševanje živinoreje s strani države (poroča referent za živinorejo inž. Zidanšek); 2.) ureditev zadružne in zasebne bikoreje (poroča živnorojski instruktor Zupan); 3.) razgovor o pasmah v okrajih Ljutomeru, Gornji Radgoni in St. Lenartu ter v Prekmurju; nasveti; 4.) vnovčevanje živine in mlečnih izdelkov (poroča načelnik zveze podružnic «Kmetijske družbe» za Ljutomerški okraj); 5.) slučajnosti. — Popoldne skupni obed. — Popoldne ob treh železniška anketa.

(Stanje posevkov in vpliv vremena na rast kulturnih rastlin v drugi polovici meseca aprila t. l.) Ministrstvo za kmetijstvo in vode je izdalo dne 4. maja t. l. nastopno poročilo: Vreme ponekod vetrovno in oblačno, noči razmeroma hladne, dnevi zmerno topli, ponekod hladnejši. Padavine je bilo na vsem ozemlju kraljevine veliko. Mestoma po goratih krajih, okoli Plevlje, Belega polja in Novega Pazara, je padel tudi sneg, toda brez škodljivih posledic za posevke in sadovnjake. Vsi zimski strnjeni posevki so se naglo opomogli in dobro napredujejo. Suša v prvi polovici tega meseca je vegetacijo občutno zadrževala in pomladna setev je zaradi nje zakasnela. Seta v jarega žita se dokončuje. Zgodaj posejana strna dobro kali. Seta v koruze je povsod intenzivna, kolikor ni že dokončana. Ozimni predilni posevki dobro uspevajo. Konoplja in jari lan sta posejana ali pa ju še sejejo. Zgodaj posejani vrtni posevki so se znatno opomogli in dobro napredujejo. Zgodaj posejani so dobro vzklili. Trava na travnikih in pašnikih napreduje po poslednjem dežju. Na deteljstvih postaja vegetacija skoro bujna. Razvijanje rastlinskih boleznih na posevkih se doslej še ni opazilo. Pojav kobilice v Črni gori je začel proizročati škodo posameznim posevkom. Prej ukrenjene odredbe za pokončevanje se obnašajo. Toča je pobila v okolici mesta Sv. Petra na otoku Braču (Dalmacija); napravila je neobčutno škodo po sadovnjakih.

(Puškarska industrija v Sloveniji.) Ker je za Jugoslavijo koroški plebiscit nesrečno izpadel, so bili slovenski puškariji v Borovljah (Ferlach) prisiljeni, se izseliti in prenesti svojo puškarsko obrt v drug kraj — v Jugoslavijo. Kot svoje novo bivališče in industrijsko središče so si izbrali prijazno mesto Kranj, kjer so se združili v zadrugo z imenom «Puškarna v Kranju». Puškarna si je nabavila najmodernejše stroje. Izdelovala bo lovske puške po borovljskih in najmodernejših svetovnih vzorcih ter vsa v puškarsko obrt spadajoča popravila kakor tudi predelavo sistemov pušk. Puškarna ima v zalogi vsakovrstno orožje, revolverje, pištole, municijo vseh vrst in vse druge lovske potrebščine. V Kranju se bosta ustanovili državna strokovna puškarska šola in državna preizkuševalnica pušk. S prenosom sedaj prve in edine puškarske obrti v Jugoslavijo se je napravil zopet korak dalje v napreduku naše industrije.

(Zanimanje za jesenski praški vzorčni velesej) je v domačih in inozemskih krogih razstavljalcev zelo veliko. Po dosežanih priglasitvah se sme soditi, da bo udeležba na prihodnjem veleseju še mnogo večja, nego je bila na prejšnjih dveh sejnih. K udeležbi se priklaša že danes tudi mnogo firm, ki doslej niso razstavljalje, in številna vprašanja iz inozemstva so nedvomen dokaz, kako tudi tujina razumeva pomen in važnost praških velesejnov. Razstavljalni oddelek praških vzorčnih velesejnov opozarja ponovno, da je treba priglasitveno golico izpolniti natančno v vseh rubrikah, katerih niti ena ni odveč. Nepopolne priglasitve mora pisarna vračati v izpolnitev, kar rešitve priglasitve brez potrebe zadržuje. V stavnem programu praških vzorčnih velesejnov je za letošnje leto predvidena stavba nekaterih nadaljnjih paviljonov v celotni ploskovni izmeri 12.000 m², vendar je kljub temu po-

trebno, da se prijavijo razstavljalci do konca t. m., ker ne gre samo za pravočasno rešitev došlih prijav, temveč tudi za možnost učinkovite reklame doma in v inozemstvu. Prijave razstavljalcev sprejema pisarna «Praških vzorčnih velesejnov» v Pragi, I., Staromestske radnice, oddajajo se pa lahko v pisarni «Jugoslovanskega zastopstva „Praških vzorčnih velesejnov“» v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 3/I.

(Vzorčni vlak na balkan.) Balkanske države so za češkoslovaško industrijo najnaravnejši trg. Ravnateljstvo «Praških vzorčnih velesejnov» je sestavilo vsled tega poseben vzorčni vlak, sestojč iz približno 30 vzorčnih vagonov, v katerih bodo razstavljeni skoro vsi inozemski izdelki, ki jih Jugoslavija potrebuje. Vzorčni vlak se bo ustavljal v vseh večjih mestih Jugoslavije in sosednjih držav za toliko časa, da si bodo interesi lahko blago popolnoma ogledali in oddali eventualno tudi svoja naročila. Potovanje bo trajalo najmanj šest tednov in bo imelo to-le smer: Jasy, Gala, Bukarešta, preko Donave v Rašćuk, Varno, Sumen, Plevno, Zofijo, Plovdiv, dalje v Niš, Skoplje, Beograd, Novi Sad, Zagreb, Ljubljano in čez Maribor nazaj na Češko. Vzorčni vlak bo vseboval vzorce blaga, ki se na Balkanu najbolj potrebuje, t. j. gospodarske stroje, gospodarsko orožje, lokomotive, vagoni, železarske izdelke vseh vrst, porcelan, steklo, steklene izdelke, čevlje, mineralna olja, gumbe, lanene in tekstilne izdelke itd. Podrobnejše informacije daje «Uprava vzorčnih velesejnov» v Pragi I., Staromestske radnice.

(Kupčija s hmeljem.) Tretje tržno poročilo glede hmelja se glasi: Za t. e. e. dne 4. maja 1921. Od našega zadnjega poročila se je razpoloženje zelo izboljšalo. Tukajšnji lastniki hmelja zahtevajo že do 2000 č. K za 50 kg; odjemalci se pa drže rezervirano in le nekaj malega se je prodalo po 1700 do 1800 č. K za 50 kg. Končno razpolaganje je zelo čvrsto, cene rasteče.

Obrotnik.

Ljubljanski veliki semenj leta 1921.

Naša javnost je vendar spoznala veliki pomen in veliko praktično korist vzorčnih semenjev. Zlasti trgovski in obrtniški zborniki gre glavna zasluga za prireditve semenja v Ljubljani.

Ne bom našteval, kako velikega pomena je tak semenj za industrijo, obrt in trgovino, katerim služi kot izborno reklamno sredstvo tako pri domačih kakor pri zunanjih odjemalcih.

Vobče imamo ti semnji mednarodni značaj, predvsem pa namen pospeševati izvoz; prav tako velike važnosti pa je tak semenj tudi za industrijo in obrt, da dobita odjemalce doma; pri tem bomo spoznali, katere izdelke proizvajamo sami, da ne bomo s svojimi žulji po nepotrebnem bogatili inozemstva, ker je narodu le v škodo, če se predmeti, ki se proizvajajo doma, uvažajo iz inozemstva.

Vprašanje je, kaj pride za nas poljedelce pri takem semnju v postev. Bilo bi potrebno, da se tudi mi udeležimo semenja, posebno proizvajalci različnega semenja, sadnih drevesc, čebel itd. Poleg mnogo drugega bomo imeli priliko videti na semnju različne poljedelske stroje, dalje različne novejšje tipe slamoreznic, domače orožje in drugo.

Gotovo je, da se bodo semnja udeležili tudi naši tovariši Hrvatje in Srbi, kateri bodo imeli priložnost spoznati veliko praktičnost in uporabnost našega orožja. Sicer bi pa bilo zelo potrebno in koristno, da se zavzamemo za prireditve takega semenja, oziroma razstave, ki bi bila strogo kmetijska, po češkem vzgledu. Pri tem bi se mi spoznali z našimi južnimi tovariši, z njihovim načinom obdelovanja in obratno, kar bi bilo neprecenljive vrednosti za medsebojno spoznavanje in za doseg našega programa in naših življenjskih interesov, kajti le v medsebojnem razumevanju stvari in v medsebojni podpori nam je zagotovljen obstoj ter le tako bomo dosegli svoje vzvišene cilje. Torej, tovariši, vsi na semenji, ki bo od dne 13. do dne 24. avgusta t. l. v Ljubljani.

Ciril Bregar.

Obrtniške vesti.

(Zadruška obrtnikov v Kozjem) je sklenila na svoji seji resolucije proti previsoki osebnih dohodnih in za uvedbo davčnih knjžic. Resolucije smo izročili poslancu Drogeniku s priporočilom, da na pristojnem mestu izpolnjuje revizijo predpisanih davkov in se zavzame za uvedbo davčnih knjžic.

Odprto pismo g. dr. Antonu Korošcu, narodnemu poslancu.*

Podpisani sem zvedel, da ste pred par tedni nekaterim poslancem «Zemljoradniškega kluba» med drugim izjavili to-le: «Ureku se je prej gospodarsko zelo slabo godilo, sedaj pa ima naša dva milijona kapitala in si zida veliko palačo. On ni noben kmet, temveč kapitalist.»

V vlaku v Bosno ste prav tako rekli nekemu poslancu: «Urek je sedaj bogatel in si zida veliko večnadstropno palačo.»

Ker se že dalj časa širijo po Vasem časopisju ter Vaših agentih in shodih prav te popolnoma izmišljene in zlagane vesti z zlobnim namenom, ljudstvo s takimi stvarmi slepariti in ga od nas odvračati, in ker mi do danes še ni bilo mogoče izslediti onega nesramnega, ki take izmišljotine proizvajal, Vas, gospod dr. Korošec, pozivljam, da mi do dne 1. junija t. l. pojasnite to zadevo in mi vsaj eno teh Vaših popolnoma zlaganih trditve dokažete, ker bom sicer po tem roku prisiljen podati Vam izjavo, kakršna takim razširjalcem neresnice pripada.

V Beogradu, 12. maja 1921.

Ivan Urek s. r., naročni poslanec.

Poslano.*

Dolžnost me veže odgovoriti na odprto pismo, ki ga je priložil «Slovenec» v nedeljo dne 8. maja t. l. Čutim se primoranega povedati gospodu Iskrli svoje mnenje v interesu javnosti kot glavni odbornik «Kmetijske družbe za Slovenijo», odbornik občine Lesce in okrajni načelnik «Samostojne kmetijske stranke» za radoviški okraj.

Vi, g. Iskra, trdite, da nisem še ničesar storil v obrambo svoje časti, kar pa ne odgovarja resnici, kajti svojega obrekovalca in Vašega somišljenika sem izročil svojemur pravnemu zastopniku že šest dni prej, preden ste me Vi napadli z odprtim pismom v «Slovencu». Z mojim prvim obrekovalcem, Vašim somišljenikom Freljom, je končano, kakor vidite iz njegove izjave v današnji številki «Kmetijskega lista» in v «Domoljubu». Vi, g. Iskra, se pa lahko prepričate, da znam svojo čast veliko bolje braniti, kakor pa Vaš somišljenik, g. župan Finžgar, ki dolguje odgovor g. Francu Kovaču v Zgošah že pol leta na njegovo odprto pismo v «Slovenskem narodu» in v «Kmetijskem listu» z dne 12. novembra 1920.

Ker ste se, g. Iskra, vrgli na čiste nje strank in javno spovedovanje grešnikov, ki pripadajo SKS., zato Vas pozivljam, da vprašate javno tudi g. Finžgarja, ki je tudi občinski odbornik, da se pred volitvijo župana odgovori na spredaj navedeno odprto pismo, katero čaka njegovega odgovora že nad pol leta.

Pri sestavi kandidatne liste gospod Iskra, sem jaz nastopil v svojem govoru z gospodarskega, ne pa s strankarskega stališča, kar bi Vi morali vedeti, ker ste bili navzočni. Delati bi to, kar je bilo sestanku namen, pripeljati bi bili s seboj svoje somišljenike in bili bi danes odbornik na 10. mestu. Pa šlo Vam ni za to, marveč hoteli ste ubiti mene. Povedal sem že javno in tudi Vam, g. Iskra, povem, da me ubijete zahrbtno le z revolverjem. Podpisali ste kandidatno listo «Gospodarske stranke», drugi dan pa ste govorili v Lescah pred skupino delavcev, da prekličete podpis in kandidirate na drugi listi, kar je očitveno znamenje, da gre Vam samo za župansko mesto. Toda Lesce so bile napredne že pred Vašim rojstvom in bodo ostale napredne tudi še po Vaši smrti.

Za Vaše obrekovanje, da sem sam s svojo roko podpisal nekega kandidata na kandidatni listi, sem Vas že tudi izročil svojemur pravnemu zastopniku, da dobite na ta način priliko, mi to svoje dejanje pred sodiščem dokazati.

G. Iskra, ohranite mirno kri, ne razburjajte se zaradi mene, potolažite svoje pristaše v Lescah in povejte tistemu malemu sedlarju v Lescah, ki je kazal v nedeljo po Radovljici «Slovenca» in ga večkrat prečital na trgu, da bo v kratkem zapihal drug veter po časopisu.

Ne napadam rad osebno in v časopisju, vendar, ker sem primoran, bom to storil.

Končno Vas še enkrat pozivljam, da javno ponovite svojo obdolžitev, če imate pogum!

V Hrašah pri Lescah, dne 12. maja 1921.

S kmetjskim pozdravom Ivan Ažman s. r., posestnik.

* Za vsebino tega spisa je odgovorno uredništvo le toliko, kolikor določa zakon.

Književnost.

Za poletne sezono naročite takoj novo nam došlo knjigo: Jirasek: „Filozofična historija“, ki je izšla kot prva hrvatska julijevska izdaja! Po povzetju 30 K jo pošilja J. Horejk, središčnjica Češko-Jugoslovenske knjižare, Zagreb, Hatzova ulica 15.
Najboljši historični roman češko-slovenskega naroda.

Žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, budiljke, zlatino in srebrnino

kupite najceneje pri trvdki

Ivan Pakiž

v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Zaradi smrti gospodarja se proda popolnoma nov

umetni valjčni mlin.

Mlin se nahaja v bližini Ljubljane na stalni vodi „Bistrica“ in je oddaljen 2 km od postaje Domžal. — Vse potrebno se zve pri FRANU RAVNIKARJU v LJUBLJANI, Linhartova ulica št. 25.

Trgovina z železnino

Erjavec & Turk

„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvazorjev trg št. 7

nasproti križancke cerkve (prej Hammer-schmidt-Mühlseisen).

Zaloga cementa in karbida.

Primešaj krmi Mastin!

V zmislu odloka deželne vlade za Kranjko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporečil dne 28. julija 1899., št. 25.265, stavejo dietetično sredstvo Mastin, redilni prašek za prasiče in za vsako živino, lekararji, trgovci, drogistji in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen v Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.561. — Ako Mastina v lekarhah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane 50 kron in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lisaj, srbečico, kožne bolezni in izpuščaj; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti 15 kron.

Lekarnar Trnkoci v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.

Stavbna parcela

na vodovodni cesti v Ljubljani se čeno proda. Kupijo se pa

smrekovi gozdi.

Pozor! Pod „Dovje“ na Anončni zavod Drago Beseljak & drug v Ljubljani.

Modro galico kg po 20 kron

oddaja meseca maja proti plačilu v naprej, franko vse železniške postaje v Sloveniji, d. d. Ekonom v Ljubljani.

Prvovrstna
Es-ka

kolesa

Najfinjšo predvzno blago. kvaliteto

J. GOREC

LJUBLJANA
Gospodsvetska cesta 14.

Izjava.

Podpisani preklicujem in obžalujem žalitve, katere sem izgovoril v nedeljo dne 1. maja t. l. na Cernivcu o g. Ivanu Azmanu, posestniku v Hrašah, ter izjavljam, da so moje trditve neresnične in brez vsake podlage.

Anton Frelj, posestnik na Brezjah št. 20.

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana

Telefon int. 230. Dunajska cesta št. 35. Brzojavke: „Stroj“.

Stroji za obdelovanje lesa, specialni stroji za fabriko upognjenega pohištva in lesenih ovekov, stiskalnice za klobuke. Francisove in Peltonove turbine.

Naprave za mline in žage.

Razne armature, sesalke, ognjegasne brizgalnice itd.

Zvonovi v vsaki velikosti.

POZOR!

!! Velikanska prodaja !!

Vaš ved ugodnega nakupa novega blaga v inozemstvu prodajam vse v zalogi se nahajajoče blago, kakor: moško in žensko sukno, kambrike, tiskovino, belo in rjavo platno, hlače, svilene rute itd., po izredno znižanih cenah.

Vsakomur bo v lastno korist, ako si čim prej ogleda moje bogato zalogo, ker se bo prepričal, da so cene mnogo nižje nego drugje. Postrežba točna!

Za obilen obisk se priporoča

A. DROFENIK

„pri solncu“

— v CELJU, Glavni trg. —

POZOR!

Dospela so staroznane, naravnosive Kmetovalci, pozor!

ZEILINGERJEVE KOSE

(petnajstke)

v kranjskih, kočevskih in hrvaških oblikah ter druga vsakovrstna železnina. Trgovcem se dovoljuje poseben popust.

Za cenjena naročila se priporoča trdka

Zalta & Žilič,

trgovina železnine v LJUBLJANI, Gospodsvetska cesta št. 10.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edina najkrajša črta. Vozne listke za vse linije, vozne listke za spalne vozove Simplon-Orient-Express in vsa tozadevna pojasnila daje

edino koncesijon. potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani

Kolodvorska ulica št. 41.

Za
birnamce
vseh vrst
obleke
v zalogi.

Za pomlad in poletje

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnena blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskovino v najnovejših vzorcih in bogati izberi, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste rute za na glavo itd. Opozorjamo tudi na - - - raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah. - - -

A. & E. Skabernè

veletrgovina z manufakturnim blagom

v Ljubljani, Mestni trg št. 10.

Usnje

vseh vrst, spodnje in zgornje, kože, od navadnih do najfinejših, kakor tudi vse druge čevljarke potrebščine nudi po najnižjih dnevni cenah

ANTON MARKUN,

Ljubljana, Kolodvorska ulica 41.

Družba „IMPEX“

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10

kupuje vsakovrstno klavno živino in prasiče po najvišji ceni.

Zastopstvo največje dalmatinske tvornice portlandskega cementa „Split“ nudi vsako količino svojega prvovrstnega izdelka la marke „Salona“ po konkurenčnih cenah franko vagon poljubna postaja Slovenija.

Dr. Fran Jenko, import,

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, I. nadstropje, hodnik na desno.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Telefon int. št. 3 **Ljubljana** Telefon int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevni cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

Velika izbira modnih in sportnih oblek lastnega izdelka za gospode. — Angleško sukno. — Lister. Znižane cene! Zahtevajte vzorce!

I. Kranjska razpošiljalna

SCHWAB & BIZJAK

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Lastni modni atelje.

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov za sukne, igel, modnega blaga, finih žlic, toaletnih in čevljarških potrebščin in orodja.

Na debelo in na drobno.

Za obilen obisk se priporoča trdka

Josip Peteline

tovarniška zaloga šivalnih strojev v LJUBLJANI, Sv. Petra nasip št. 7.

Velika zaloga gumijevih trakov za cepljenje trt.

Po najnižjih dnevni cenah jih nudi na drobno in na debelo

M. Kuštrin v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20, telefon št. 470.

Podružnica v Mariboru, Juvčičeva ulica št. 9.

Za trgovce poseben popust.